

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітнього рівня бакалавр

на тему:

**“Облік і аудит наявності, руху основних засобів та аналіз їх
технічного стану”**

Виконала: студентка 2 курсу, групи ООст(з)-21

Спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Микулич Оксана Романівна

Керівник: к.е.н., доц. Шкроміда Н. Я.

Рецензент: д.е.н., доц. Шеленко Д. І.

Івано-Франківськ – 2021 р.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Інститут, факультет Економічний факультет
Кафедра Обліку і оподаткування
Освітній рівень Бакалавр
Спеціальність 071 Облік і оподаткування (скорочений термін навчання)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

(підпис)

Баланюк І. Ф.

(прізвище, ініціали)

“12” жовтня 2020 р.

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Микулич Оксані Романівні

1. Тема роботи “Облік і аудит наявності, руху основних засобів та аналіз їх технічного стану”, керівник роботи к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування Шкроміда Н. Я.

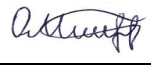
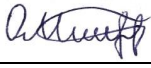
2. Строк подання студентом роботи 20.05.2021 р.

3. Вихідні дані до роботи. Фінансова звітність ТОВ “ЕСКРОС” (ф. №1-м Баланс та ф. №2-м Звіт про фінансові результати) за 2018-2020 рр., нормативно-правові акти, літературні джерела.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства; класифікація та оцінка основних засобів підприємства; нормативно-правове регулювання обліку, аудиту та аналізу основних засобів; організація обліку основних засобів на підприємстві; синтетичний і аналітичний облік основних засобів; особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов'язаних з їх ремонтом та поліпшенням; організація і методика аудиту основних засобів підприємства; аналіз наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві; оцінка ефективності використання основних засобів підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу: розрахункові та текстові таблиці, рисунки.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	к.е.н., доц. Шкромиди Н. Я.		
Розділ 2	к.е.н., доц. Шкромиди Н. Я.		
Розділ 3	к.е.н., доц. Шкромиди Н. Я.		

7. Дата видачі завдання 13.10.2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні основи обліку, аудиту та аналізу основних засобів підприємства	19.02.2021 р.	Виконано
2.	Особливості організації та методики обліку основних засобів ТОВ “ЕСКРОС”	16.03.2021 р.	Виконано
3.	Аудит та аналіз наявності і ефективності використання основних засобів ТОВ “ЕСКРОС”	16.04.2021 р.	Виконано

Студент

Микулич О. Р.

Керівник роботи

Шкромиди Н. Я.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

ВІДГУК

наукового керівника, доцента, кандидата економічних наук

Шкромиди Надії Ярославівни

на дипломну роботу студентки 2-го курсу групи ООст(з)-21

Микулич Оксани Романівни

на тему:

“Облік і аудит наявності, руху основних засобів та аналіз їх технічного стану”

Актуальність теми. Для відновлення темпів економічного зростання національного господарства важливим елементом є підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази підприємств, в якій головним елементом є основні засоби. Стан основних засобів впливає на техніко-технологічний рівень виробництва, створення належних умов праці, якість товарів та послуг, прибутковість підприємства, у зв'язку з чим зростає значення обліку, аудиту та аналізу наявності та руху основних засобів підприємства.

Дипломна робота виконана відповідно до мети та завдання на основі використання матеріалів діяльності ТОВ “ЕСКРОС” за 2018-2020 рр.

Метою роботи є дослідження теоретичних та практичних засад, методології та організації обліку та аудиту основних засобів, а також проведення аналізу наявності, руху та технічного стану основних засобів для виявлення резервів їх поліпшення.

У першому розділі дипломної роботи розкрито економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства, розглянуто класифікацію та оцінку основних засобів підприємства, ознайомлено з нормативно-правовим забезпеченням обліку, аудиту та аналізу основних засобів.

У другому розділі дипломної роботи розглянуто особливості організації обліку основних засобів на підприємстві, досліджено особливості ведення синтетичного і аналітичного обліку основних засобів, а також особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов'язаних з їх ремонтом та поліпшенням.

У третьому розділі дипломної роботи досліджено особливості організації і методики аудиту основних засобів підприємства, проведено аналіз наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві, а також здійснено оцінку ефективності використання основних засобів підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні положення роботи доведені до прикладних рекомендацій і частково впроваджені в діяльність ТОВ “ЕСКРОС”.

Загальний висновок. Дипломна робота Микулич Оксани Романівни на тему “Облік і аудит наявності, руху основних засобів та аналіз їх технічного стану” (на прикладі ТОВ “ЕСКРОС”) є завершеним, самостійно проведеним науковим дослідженням, за змістом та оформленням відповідає вимогам МОН України, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Рекомендується до захисту з оцінкою «відмінно».

Науковий керівник
кандидат економічних наук

доцент кафедри обліку і оподаткування

Н. Я. Шкроміда

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

студентки 2-го курсу групи ООст(з)-21

Микулич Оксани Романівни

на тему:

“Облік і аудит наявності, руху основних засобів та аналіз їх технічного стану”

Актуальність теми. Найважливішою складовою матеріально-технічної бази є основні засоби, які займають найбільшу частку в активах підприємства. Їх відсутність унеможливорює функціонування та ведення господарської діяльності підприємства. Ефективне використання основних засобів впливає на результати виробництва, тобто в кінцевому результаті на фінансовий результат, а також на здатність підприємства конкурувати з іншими підприємствами тощо. Функціонування суб'єктів господарювання в умовах жорсткої конкуренції та економічної нестабільності робить актуальним питання раціональності організації і методики обліку, аудиту та аналізу основних засобів.

Якість проведеного аналізу проблеми полягає у вивченні, систематизації і обґрунтуванні теоретичних і методичних аспектів обліку, аудиту і аналізу основних засобів та розробці рекомендацій для підвищення ефективності їх використання.

Практична цінність висновків і рекомендацій полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані у діяльності ТОВ “ЕСКРОС”, а представлені в роботі теоретичні матеріали є актуальні.

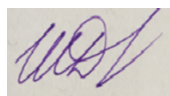
Отже, дипломна робота Микулич Оксани Романівни на тему “Облік і аудит наявності, руху основних засобів та аналіз їх технічного стану” має логічну

послідовність викладення результатів дослідження, поставлені питання є розглянутими і завершеними конкретними висновками та пропозиціями, які мають практичне значення. Робота відповідає вимогам, що ставляться до дипломних робіт, проведені дослідження носять закінчений характер і можуть бути представлені до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 “Облік і оподаткування”.

Рецензент:

доктор економічних наук, доцент
професор кафедри теоретичної

і прикладної економіки

Шеленко Д. І.

19 травня 2021 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА	
1.1. Економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства	6
1.2. Класифікація та оцінка основних засобів підприємства	10
1.3. Нормативно – правове регулювання обліку, аудиту та аналізу основних засобів	16
РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ “ЕСКРОС”	
2.1. Організація обліку основних засобів на підприємстві	23
2.2. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів	29
2.3. Особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов’язаних з їх ремонтом та поліпшенням	34
РОЗДІЛ 3 АУДИТ ТА АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ І ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ “ЕСКРОС”	
3.1. Організація і методика аудиту основних засобів підприємства	40
3.2. Аналіз наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві	46
3.3. Оцінка ефективності використання основних засобів підприємства	52
ВИСНОВКИ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	62
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Діяльність кожного суб'єкта господарювання потребує наявності засобів виробництва і відповідних матеріальних умов. Одним з найважливіших елементів матеріально-технічної бази виступають основні засоби. Їх склад і структура залежать від виду діяльності та виробничої потужності підприємства.

Також основні засоби є важливим об'єктом обліку і звітності, який характеризує загальний майновий стан підприємства, відображає його економічний потенціал, а також інвестиційну привабливість. Оскільки ефективність їх використання прямо впливає на кінцеві результати господарської діяльності підприємства, то важливо приділити увагу організації своєчасного одержання достовірної і повної інформації про надходження, вибуття і переміщення основних засобів, нарахування їх амортизації, розрахунок витрат на ремонти, а також інші показники, що характеризують використання основних засобів. Саме тому зростає роль і значення обліку основних засобів як однієї з важливих функцій управління підприємством.

Дослідженню проблем обліку і аналізу основних засобів присвятили свої праці такі вчені як: Бутинець Ф. Ф., Бланк І. А., Михайлов А. М., Коваленко О. В., Громова І. В., Завадський Й.С., Цал-Цалко Ю.С. та ін.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є дослідження особливостей організації і методики обліку, аудиту та аналізу основних засобів на прикладі ТОВ “ЕСКРОС”.

Відповідно до поставленої мети було вирішені наступні завдання:

- провести аналіз підходів до облікового розуміння сутності поняття “основних засобів” та з'ясувати їх значення у діяльності підприємства;
- визначити основні класифікаційні ознаки основних засобів та порядок їх оцінки;
- розглянути і систематизувати нормативно-правове забезпечення організації обліку основних засобів підприємства;

- проаналізувати організаційно-методичні аспекти обліку основних засобів, зокрема стан первинного обліку для обґрунтування напрямів їх удосконалення;
- розкрити порядок відображення інформації про основні засоби на рахунках синтетичного та аналітичного обліку;
- визначити особливості нарахування амортизації основних засобів та відображення в обліку витрат, пов'язаних з їх ремонтом та поліпшенням;
- дослідити організаційно-методичні особливості проведення аудиту основних засобів;
- провести аналіз наявності, складу та руху основних засобів ТОВ “ЕСКРОС”;
- провести аналіз ефективності використання основних засобів ТОВ “ЕСКРОС” для пошуку резервів її підвищення та подальшого формулювання висновків і рекомендацій.

Об'єктом дослідження є процес організації і методики обліку, аудиту та аналізу основних засобів ТОВ “ЕСКРОС”.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних напрацювань, а також організаційно-методичних та практичних засад обліку, аудиту й аналізу основних засобів.

Методи дослідження. У процесі дослідження для вирішення поставлених завдань було використано такі методи як: спостереження, порівняння, аналіз, синтез, індукція, дедукція, зведення, групування, обчислення абсолютних та відносних величин, графічного та табличного відображення результатів даних дослідження тощо.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в узагальненні і критичному аналізі наукової і методичної літератури щодо основних засобів, а також дослідженні особливостей організації і методики обліку, аудиту та аналізу основних засобів підприємства. На основі проведеного аналізу сформульовано напрями підвищення ефективності використання основних засобів та покращення його діяльності загалом.

Обсяг та структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Вона викладена на 77 сторінках, ілюстрована 16 таблицями, 5 рисунками та 3 додатками. Список літератури включає 41 найменування.

У першому розділі дипломної роботи розкрито сутність основних засобів, узагальнено їх основні класифікаційні ознаки, розглянуто основні нормативно-правові документи, що регламентують облік основних засобів.

У другому розділі дипломної роботи розглянуто організаційні і методичні особливості ведення обліку основних засобів на ТОВ “ЕСКРОС”.

У третьому розділі дипломної роботи розглянуто особливості організації і методики проведення аудиту основних засобів, а також проведено аналіз наявності, складу, руху основних засобів та їх технічного стану, здійснено оцінку ефективності їх використання.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічний зміст та значення основних засобів в діяльності підприємства

Для нормального функціонування будь-якого підприємства необхідно сформувати відповідну матеріально-технічну базу, основу якої складають основні засоби. Основні засоби на більшості підприємств займають більшу частину активів, тому інформація про їх стан та вартість може цікавити як керівництво, засновників, так й інвесторів, оскільки достовірна оцінка об'єктів основних засобів відображає фінансовий стан підприємства, що є базою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Важливість дослідження даного питання зумовлене тим, що основні засоби визначають техніко-технологічний рівень виробництва, значною мірою впливають на продуктивність праці, якість товарів та послуг і у підсумку на прибутковість діяльності підприємства.

Оскільки інформаційні потреби апарату управління постійно зростають, необхідно забезпечити таку систему обліку основних засобів, яка б вчасно і повною мірою їх задовольнила. Це доволі складно у зв'язку з постійними та непослідовними змінами у нормативно-правових актах України, що регулюють методологічні засади формування в бухгалтерському і податковому обліку інформації про основні засоби. У зв'язку з цим у літературі зустрічаються різні та неоднозначні визначення сутності поняття “основні засоби”, що потребує систематизації та узагальнення.

Вважаємо, що для того, щоб зрозуміти сутність даного поняття, доцільно розглянути визначення “основних засобів”, які у своїх працях відображають науковці, а також ті, які наведені у нормативно-правових документах.

Насамперед розглянемо тлумачення економічної категорії “основні засоби”, що наведена у економічній літературі (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення сутності поняття “основні засоби” окремими науковцями

Автор	Трактування поняття
Бутинець Ф. Ф. [1]	Основні фонди (засоби) – це матеріальні активи, що утримуються з метою використання виробництва або постачання товарів, надання послуг, надання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше одного року (або ж операційного циклу)
Бланк І. А. [2]	Основні засоби – сукупність матеріальних активів в формі засобів праці, які багаторазово приймають участь в процесі виробничо-комерційної діяльності і переносять на продукцію свою вартість частинами.
Михайлов А. М. [3]	Основні засоби – це активи, які беруть участь у декількох операційних циклах, не втрачаючи при цьому своєї натурально-речової форми, переносять свою вартість на знов створену продукцію частинами у вигляді нарахованої амортизації, строк корисного використання яких перевищує один рік та від використання яких підприємство очікує економічну вигоду
Коваленко О. В., Громова І. В. [4, с. 21]	Основні фонди – це частина засобів виробництва, які діють у процесі виробництва протягом тривалого періоду, зберігають при цьому впродовж усього періоду натурально-речовинну форму і переносять свою вартість на продукцію частинами у міру зносу у вигляді амортизаційних відрахувань
Завадський Й. С. [5, с. 289]	Основні засоби – це засоби праці, що беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох циклів, зберігаючи при цьому свою натуральну форму, і поступово, в міру зношення, переносять свою вартість на продукцію, що виробляється
Цал-Цалко Ю. С.[6]	Речові необоротні об’єкти, що будуть використовуватися більше 365 календарних днів з дати введення в експлуатацію для потреб процесу виробництва, постачання товарів і послуг, надання в оренду іншим особам або здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, вартість яких більша величини, яка визначена підприємством для малоцінних необоротних матеріальних активів

Проаналізувавши наукову літературу щодо тлумачення поняття “основні засоби” бачимо, що всі науковці погоджуються, що під основними засобами слід розуміти активи матеріально-речової форми.

Коваленко О. В., Громова І. В. Завадський Й. С. зазначають, що основні засоби використовуються лише в процесі виробництва, що є хибним. Так, стосовно їх призначення Бутинець Ф. та Цал-Цалко Ю. С. зазначають, що основні

засоби використовуються, як у процесі виробництва, так і під час постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам, здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій.

Михайлов А. М. також підкреслює, що об'єкт основних засобів визнається активом, якщо підприємство очікує одержати в майбутньому економічну вигоду від його використання.

Як бачимо, всі науковці сходяться на думці, що основні засоби використовуються у діяльності підприємства протягом тривалого періоду часу, а саме: більше одного року або одного операційного циклу.

На думку Бланка І. А., Михайлова А. М., Коваленка О. В., Громова І. В. Завадського Й.С. важливим критерієм є те, що основні засоби по частинах переносять свою вартість на продукцію (шляхом амортизаційних відрахувань). Підтримуючи позицію вказаних авторів, слід зазначити, що амортизація є одним із суттєвих критеріїв ідентифікації об'єкта основних засобів.

Для узагальнення даних зазначимо, що наведені автори зосереджують увагу на таких основних характеристиках основних засобів, а саме:

- матеріальність (основні засоби мають матеріально-речову форму);
- призначення (їх використовують в процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам, здійснення адміністративних чи соціально-культурних функцій тощо);
- строк корисного використання (більше одного року чи операційного циклу);
- амортизаційність (частинами переносять свою вартість на виготовлену продукцію).

Також розглянемо трактування терміну “основні засоби” згідно чинних нормативно-правових актів (табл. 1.2).

До основних нормативно-правових актів, що містять визначення “основні засоби” належать: П(С)БО 7 “Основні засоби”, Податковий кодекс України, М(С)БО 16 “Основні засоби” та Господарський кодекс України.

Як бачимо, визначення поняття “основні засоби”, що наведені у нормативно-правових актах відрізняються, що свідчить про відсутність єдиного підходу до його розуміння.

Тотожними можна вважати тільки визначення, що наведені у національних стандартах бухгалтерського обліку та міжнародних, адже вони містять усі ключові критерії визнання, а саме: матеріальність, призначення, строк корисного використання. Це можна пов’язати з поступовою адаптацією національних стандартів бухгалтерського обліку до міжнародних.

Таблиця 1.2

**Визначення нормативно-правовими документами сутності поняття
“основні засоби”**

Нормативний документ	Трактування терміну
П(С)БО 7 “Основні засоби” [7]	Матеріальні активи, які підприємство/установа утримує для використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік)
Податковий кодекс України [8]	Матеріальні активи, у тому числі запаси корисних копалин наданих у користування ділянок надр (крім вартості землі, незавершених капітальних інвестицій, автомобільних доріг загального користування, бібліотечних і архівних фондів, матеріальних активів, вартість яких не перевищує 20000 гривень, невиробничих основних засобів і нематеріальних активів), що призначаються платником податку для використання у господарській діяльності платника податку, вартість яких перевищує 20000 гривень і поступово зменшується у зв’язку з фізичним або моральним зносом та очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких з дати введення в експлуатацію становить понад один рік (або операційний цикл, якщо він довший за рік)
М(С)БО 16 “Основні засоби” [9]	Матеріальні об’єкти, які утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг, для надання в оренду іншим або для адміністративних цілей та використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного звітного періоду
Господарський кодекс України [10]	Основними фондами виробничого і невиробничого призначення є будинки, споруди, машини та устаткування, обладнання, інструмент, виробничий інвентар і приладдя, господарський інвентар та інше майно тривалого використання, що віднесено законодавством до основних фондів

Проте визначення, що наведене в Податковому кодексі України дещо відрізняється. Насамперед до виокремлених критеріїв додається ще один критерій

вартості. Тобто до основних засобів належать лише ті, вартість яких перевищує 20000 гривень.

Щодо бухгалтерського обліку, то відповідно до П(С)БО 7 “Основні засоби” підприємство може самостійно встановити мінімальну вартість основних засобів зазначивши її у Наказі про облікову політику. Тому підприємствам рекомендується цю вартісну межу встановити на рівні не менше 20000 грн., щоб уникнути конфліктних ситуацій з фіскальними органами.

На відміну від інших нормативних актів, Господарський кодекс України містить лише визначення поняття “основні фонди” в якому йде мова лише про один з перерахованих критеріїв – тривалість використання.

Таким чином, на основі проведеного дослідження встановлено, що до основних критеріїв, які характеризують основні засоби відносять: матеріальність; призначення; строк корисного використання, амортизаційність тощо.

Розглянувши трактування поняття “основні засоби” у нормативних та літературних джерелах можна зробити висновок, що основні засоби – це матеріальні активи, які беруть участь в процесі господарської діяльності підприємства протягом тривалого періоду часу, а саме більше року або операційного циклу та розподіляють свою вартість на витрати підприємства у вигляді амортизації.

1.2. Класифікація та оцінка основних засобів підприємства

Для ведення обліку основних засобів та складання фінансової звітності, здійснення планування їх відтворення, проведення переоцінок та інвентаризацій важливо класифікувати об’єкти основних засобів. Саме класифікація дозволяє систематизувати інформацію про основні засоби, допомагає вирішити завдання аналітичного характеру, адже передбачає їх групування за тими чи іншими ознаками. Правильна класифікація основних засобів дозволяє полегшити ведення

поточного обліку основних засобів, а також спрощує складання звітності про наявність та рух основних засобів.

На думку Мішури В. Б. визначення різних груп основних засобів та їх об'єднання за спільними функціями у виробничому процесі має домінуюче значення для організації бухгалтерського обліку. Він зазначає, що саме завдяки цьому основні засоби розділяються за тими групами, які підлягають обліку та контролю на рахунках бухгалтерського обліку, що забезпечує єдність їх групування за видами об'єктів у всіх галузях економіки, що дозволяє порівняти облікові показники різних підприємств [13, с. 154].

В наукових джерелах можна зустріти дуже різноманітну класифікацію основних засобів. Вона залежить від мети і завдань, які ставляться.

На рис. 1.1. розглянемо класифікаційні ознаки, що найчастіше зустрічаються у літературі.

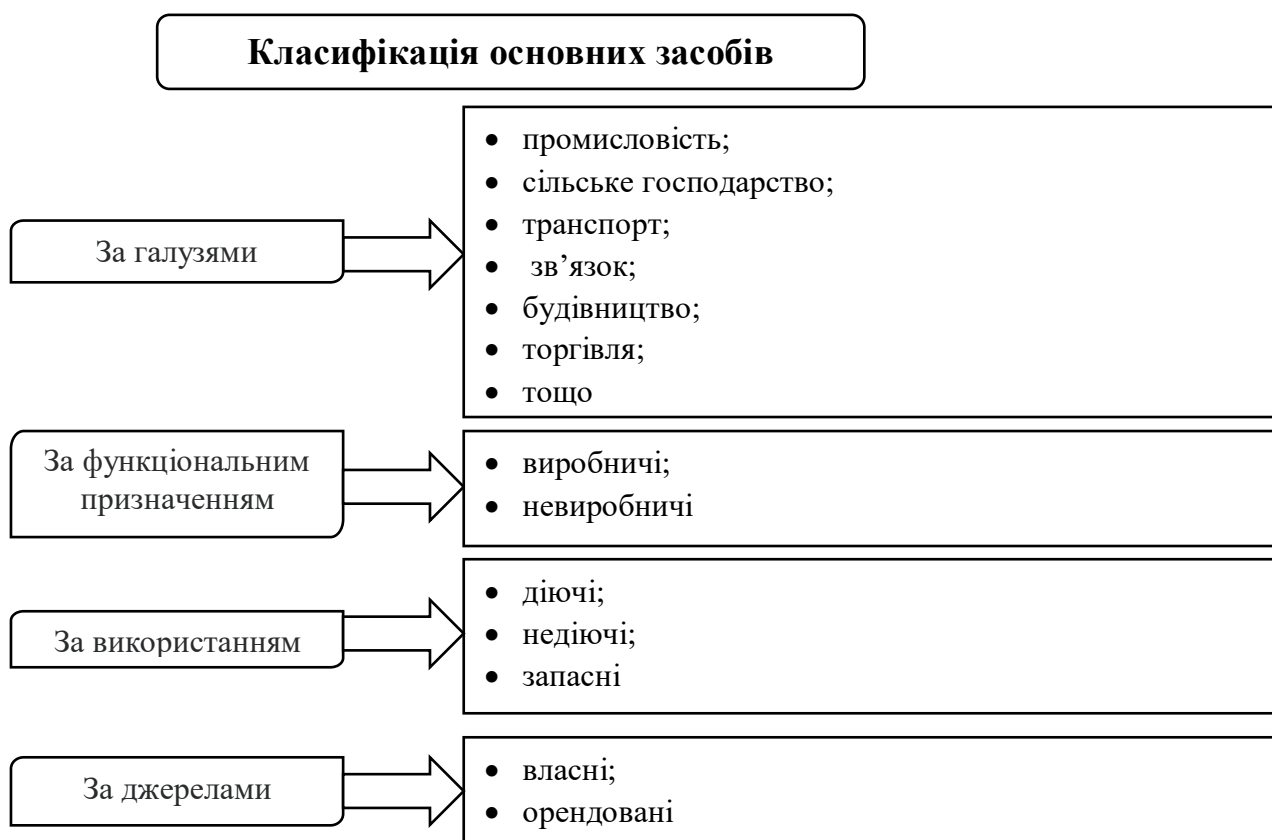

Рис. 1.1 Класифікація основних засобів за різними ознаками

За галузями народного господарства основні засоби поділяються на ті, що використовуються у промисловості, сільському господарстві, транспорті, зв'язку, будівництві, торгівлі тощо. Класифікація основних засобів кожної галузі повинна враховувати її специфіку та конкретизуватися.

За функціональним призначенням основні засоби поділяють на виробничі і невиробничі. До виробничих основних засобів належать ті, які безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню у сфері матеріального виробництва. До невиробничих основних засобів належать ті, що не беруть безпосередньої участі у процесі виробництва, а призначені, зазвичай, для обслуговування комунальних, житлових господарств і культурно-побутових потреб населення, які використовуються у невиробничій сфері.

За використанням основні засоби виокремлюють на діючі, недіючі та запасні. Діючими основними засобами є ті, що використовуються у господарській діяльності підприємства і перебувають в експлуатації, у тому числі й ті, які тимчасово не використовуються або є орендованими іншим підприємствам на договірних засадах. Недіючими є ті, що тимчасово не використовуються у зв'язку з консервацією окремих об'єктів або приміщень підприємства. Запасними основними засобами вважають те устаткування, яке знаходиться в резерві та використовується у випадку, якщо основне обладнання вибуло чи потребує ремонту.

За джерелами отримання основні засоби поділяють на власні та орендовані. До власних належать ті основні засоби, що належать підприємству. Вони можуть формуватися за рахунок статутного капіталу, бути придбаними за рахунок інших джерел фінансування чи безоплатно одержаними. А ті основні засоби, що використовуються в господарській діяльності підприємства на основі договору, але не є його власністю, називаються орендованими.

У бухгалтерському обліку основні засоби відповідно до П(С)БО 7 “Основні засоби” поділяються за такими групами:

- 1) земельні ділянки;
- 2) капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом;

- 3) будівлі, споруди та передавальні пристрої;
- 4) машини та обладнання;
- 5) транспортні засоби;
- 6) інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- 7) тварини;
- 8) багаторічні насадження та плодоносні рослини;
- 9) інші основні засоби.

Згідно норм Податкового кодексу України основні засоби поділяють на 16 груп. Залежно від того, до якої групи відноситься об'єкт основних засобів у ньому прописано мінімально допустимі строки використання, які застосовуються при розрахунку амортизації. Виділяють наступні групи: група 1 – земельні ділянки; група 2 – капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом; група 3 – будівлі, споруди, передавальні пристрої; група 4 – машини та обладнання; група 5 – транспортні засоби; група 6 – інструменти, прилади, інвентар (меблі); група 7 – тварини; група 8 – багаторічні насадження; група 9 – інші основні засоби; група 10 – бібліотечні фонди; група 11 – малоцінні необоротні матеріальні активи; група 12 – тимчасові (нетитульні) споруди; група 13 – природні ресурси; група 14 – інвентарна тара; група 15 – предмети прокату; група 16 – довгострокові біологічні активи.

При веденні обліку основних засобів досить важливим питанням є їх своєчасне та правильне оцінювання, оскільки воно відображає вартість капіталу підприємства. Під оцінкою основних засобів слід розуміти їх грошове вираження за яким вони відображаються в бухгалтерському обліку.

На даний час розрізняють наступні види оцінки об'єктів основних засобів: первісна, залишкова, справедлива, переоцінена, ліквідаційна та оцінка вартості, яка амортизується (табл. 1.3). Застосування кожної з наведених видів оцінки залежить від характеру операцій, часу оцінювання, джерела надходження та порядку оприбуткування.

Підприємства під час формування фінансової звітності зазвичай використовують первісну та залишкову вартість.

Відповідно до П(С)БО 7 “Основні засоби” придбані чи самостійно створені основні засоби зараховуються на баланс підприємства за первісною вартістю.

До складу первісної вартості входять суми, що сплачують постачальникам активів та підрядникам за виконання будівельно-монтажних робіт (без непрямих податків), реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються в зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів, суми ввізного мита, суми непрямих податків, які не відшкодовуються підприємству, витрати зі страхування ризиків при доставці основних засобів, витрати, пов'язані з транспортуванням, установкою, монтажем, налагодженням основних засобів та інші.

Таблиця 1.3

**Визначення видів оцінювання основних засобів відповідно до
П(С)БО 7 “Основні засоби”**

Види оцінки	Визначення	Застосування
Первісна вартість	Історична (фактична) собівартість необоротних активів у сумі грошових коштів або справедливої вартості інших активів, сплачених (переданих), витрачених для придбання (створення) необоротних активів	При зарахуванні на баланс придбаних (створених) основних засобів
Залишкова вартість	Різниця між первісною (переоціненою) вартістю необоротного активу і сумою його накопиченої амортизації (зносу).	При визначенні підсумку валюти балансу
Справедлива вартість	Сума, за якою можна продати актив або оплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату	При проведенні переоцінок основних засобів, отриманні основних засобів в обмін на інші активи, безоплатному їх отриманні
Переоцінена вартість	Вартість необоротних активів після їх переоцінки	При проведенні переоцінок основних засобів, якщо залишкова вартість об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої, на дату балансу
Ліквідаційна вартість	Сума коштів або вартість інших активів, яку підприємство очікує отримати від реалізації (ліквідації) необоротних активів після закінчення СКВ за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією)	При проведенні розрахунку сум амортизації основних засобів, при списанні об'єкта основних засобів
Вартість, яка амортизується	Первісна або переоцінена вартість необоротних активів за вирахуванням їх ліквідаційної вартості.	При визначенні сум амортизації

У разі безоплатного одержання основних засобів їх первісна вартість відповідає справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених пунктом 8 П(С)БО 7. У випадку внесення основних засобів засновниками до статутного капіталу первісною вартістю визнається справедлива вартість, погоджена засновниками (учасниками) підприємства.

Слушно зауважує Радіонова Н. Й., що оцінювання основних засобів в період інфляції за первісною вартістю може призвести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін потенціал основних засобів все ж змінюється, адже скорочується строк їх служби, вони стають морально застарілими [16]. Оскільки, з часом під впливом інфляції та інших зовнішніх чинників первісна вартість основних засобів значно відрізняється від первісної вартості подібних об'єктів, то для усунення відмінностей необоротні активи слід переоцінювати.

Справедлива вартість – це ринкова вартість, що існує на дату складання балансу. Справедливу вартість можна використовувати якщо: існує активний ринок, інформація про ціни є доступною, сторони угоди є обізнаними і незалежними, можливе проведення оцінювання незалежним професійним оцінювачем. Тому, якщо існує активний ринок, то справедливою вартістю вважають ринкову ціну, а при його відсутності справедливу вартість визначає професійний оцінювач.

Окрім проблеми визначення справедливої вартості є ряд питань що стосується обчислення ліквідаційної вартості, яка необхідна для розрахунку амортизації. На даний час підприємства мають право самостійно визначати ліквідаційну вартість. Погоджуємося з думкою Щирської О. В., яка стверджує, що точно визначити ліквідаційну вартість основних засобів на практиці досить складно, оскільки строк їх використання вимірюється роками, і точно спрогнозувати, яку саме суму коштів можна отримати від їх продажу в майбутньому, майже неможливо [17, с.9]. Це пояснює те, чому у більшості випадків на практиці ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів на момент закінчення їх експлуатації встановлюють на рівні нуля. Сума, що амортизується, у цьому випадку дорівнює первісній (або переоціненій) вартості.

Підприємство може здійснювати переоцінку об'єкта основних засобів, якщо його залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості на дату балансу. У разі проведення переоцінки об'єкта основних засобів на ту саму дату слід проводити переоцінку всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт. Порогом суттєвості для проведення переоцінки можна обрати величину, що дорівнює одному відсотку чистого прибутку (збитку) підприємства, або величину, що дорівнює 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів основних засобів від їх справедливої вартості. Для розрахунку переоціненої первісної вартості та суми зносу об'єкта основних засобів слід помножити відповідно первісну вартість і суму зносу об'єкта основних засобів на індекс переоцінки. Індекс переоцінки розраховується шляхом ділення справедливої вартості об'єкта, який переоцінюється, на його залишкову вартість.

Отже, за результатами дослідження встановлено, що для забезпечення своєчасного та достовірного обліку, аудиту та аналізу основних засобів на підприємстві має бути розроблена економічно обґрунтована класифікація основних засобів за наступними ознаками: за галузями, за функціональним використанням, за призначенням та за джерелами.

Розглянута класифікація основних засобів дозволить оптимізувати їхню структуру та сприятиме їх ефективному використанню. Також з'ясовано, що оцінка є важливим елементом обліку основних засобів, адже від якості її виконання залежить достовірність фінансової звітності.

1.3. Нормативно – правове регулювання обліку, аудиту та аналізу основних засобів

Важливим при проведенні обліку, аудиту та аналізу основних засобів та складанні звітності є досконале знання нормативно-правової бази.

Ознайомившись з діючими нормативно-правовими документами згрупуємо їх у вигляді чотирьох рівнів (рис.1.2.).

I рівень – законодавчий. Визначає сутність бухгалтерського обліку, його основні поняття та завдання. Встановлює порядок регулювання, організації та ведення бухгалтерського обліку. До даного рівня належать: Конституція України, Господарський кодекс України, Податковий кодекс України, Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”.

Рис. 1.2 Рівні нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку основних засобів на підприємстві

II рівень – нормативний. Регулює методологічні засади ведення обліку основних засобів. До нього належать П(С)БО 7 “Основні засоби”, НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, П(С)БО 14 “Оренда”, П(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність”, П(С)БО 28 “Зменшення корисності активів”, М(С)БО 16 “Основні засоби”.

III рівень – методичний. Даний рівень включає Інструкцію про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій; Інструкцію з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів; Методичні рекомендації про застосування регістрів бухгалтерського обліку; інші нормативно-правові акти.

IV рівень – організаційний. Включає внутрішні документи підприємства, а саме: Наказ про облікову політику підприємства; Робочий план рахунків; Наказ про проведення інвентаризації; графіки документообігу тощо.

Важливим нормативно-правовим актом, що регулює облік основних засобів є Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”. Цим законом регулюються правові засади організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Даним документом встановлено, що ведення бухгалтерського обліку є обов’язковим для всіх підприємств, адже на основі його даних формується фінансова, статистична, податкова та інші види звітності. При цьому відповідальність за його правильність покладено на власника або уповноважений орган, який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

У Податковому кодексі України відображено поняття основні засоби, амортизація, первісна вартість, ліквідаційна вартість, вартість що амортизується, наведена класифікація основних засобів у залежності від строку їх корисного використання та визначено об’єкти основних засобів, що підлягають амортизації.

Основним документом, що регулює методику та порядок ведення обліку основних засобів вважається П(С)БО 7 “Основні засоби”. Даним положенням визначено методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби та інші необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності.

Також, у П(С)БО 7 “Основні засоби” визначені критерії визнання об’єкта основних засобів активом, наведені види оцінки, переоцінки та методи

нарахування амортизації основних засобів, відображено порядок формування інформації про зменшення корисності та вибуття основних засобів, а також порядок розкриття інформації про основні засоби у примітках до фінансової звітності.

Проте облік основних засобів регулюється не лише П(С)БО 7 “Основні засоби”, а й іншими стандартами.

У разі якщо підприємство у своїй діяльності стикається з орендою основних засобів, то варто звернути увагу на П(С)БО 14 “Оренда”. Даним документом визначено методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів, що включає основні засоби та розкриття її у фінансовій звітності. Відповідно до П(С)БО 14 “Оренда” розрізняють фінансову та операційну оренду. Цим документом врегульовано порядок ведення обліку оренди основних засобів і в орендаря, і в орендодавця, а також порядок розкриття інформації про такі об’єкти у примітках до фінансової звітності.

П(С)БО 27 “Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність” визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про необоротні активи, утримувані для продажу, а також групу активів, що відносять до вибуття в результаті їх продажу, а також припинену діяльність та розкриття такої інформації у фінансовій звітності. Цим стандартом визначено основні критерії визнання та оцінки необоротних активів, що утримуються для продажу, врегульовано визнання та оцінку припиненої діяльності, та наведено інформацію, яку слід відобразити у примітках до фінансової звітності про активи та групи вибуття, утримувані для продажу, а також припинену діяльність.

У П(С)БО 28 “Зменшення корисності активів” наведено критерії визнання та оцінки зменшення корисності активів, зокрема основних засобів, визначено порядок формування інформації про облік відновлення корисності активу, зменшення та відновлення корисності групи активів, яка генерує грошові потоки та її розкриття у примітках до фінансової звітності.

М(С)БО 16 “Основні засоби” регулює порядок визнання активів, визначення їхньої балансової вартості та амортизаційних відрахувань, а також збитків від зменшення корисності, які слід визнавати у зв'язку з ними.

У Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій передбачено для ведення обліку основних засобів рахунок 10 “Основні засоби”.

Інструкція про застосування плану рахунків затверджена для забезпечення єдності відображення однорідних за змістом господарських операцій на відповідних синтетичних рахунках і субрахунках. В ній відображена коротка характеристика та призначення відповідних синтетичних рахунків і їх субрахунків, типова схема реєстрації.

Не менш важливою є Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків у якій наведені основні вимоги, яких слід дотримуватися при проведенні інвентаризацій основних засобів. В даній інструкції визначено завдання інвентаризації, зазначені терміни проведення та відображено у яких випадках інвентаризація є обов'язкова.

Також слід звернути увагу на такий нормативний документ, як Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів. У ньому міститься класифікація основних засобів, порядок обліку їх надходження, особливості обліку орендованих основних засобів, обліку амортизації основних засобів, обліку ремонту та поліпшення основних засобів, переоцінки та зменшення корисності основних засобів, обліку вибуття основних засобів, обліку незавершених капітальних інвестицій. У додатку до методичних рекомендацій можна ознайомитися з типовими кореспонденціями рахунків обліку операцій з основними засобами.

Регулювання обліку основних засобів на рівні самого підприємства здійснюється шляхом формування такого внутрішнього документа, як Наказ про облікову політику. При формуванні даного наказу в частині основних засобів слід відобразити наступне:

1. Встановити термін корисного використання основних засобів. Під терміном корисного використання основних засобів слід розуміти очікуваний період часу, упродовж якого підприємство планує використовувати в своїй діяльності основні засоби. При його встановленні важливо враховувати мінімальні терміни корисного використання основних засобів, що наведені у Податковому кодексі України. Термін, який буде встановлений підприємством самостійно у Наказі про облікову політику повинен бути не менший за той, що передбачений кодексом.

2. Виділити об'єкт обліку основних засобів на підприємстві. Зокрема за вимогами П(С)БО 7 та Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів об'єктом обліку основних засобів є: закінчений пристрій з усіма пристосуваннями і приладдям до нього; конструктивно відокремлений предмет, призначений для виконання певних самостійних функцій та інші.

3. Обрати метод нарахування амортизації основних засобів. П(С)БО 7 "Основні засоби" передбачає наступні методи нарахування амортизації основних засобів: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний і виробничий метод. Підприємство може вибрати та застосовувати різні методи нарахування амортизації для різних груп об'єктів основних засобів. Слід зазначити, що якщо підприємство бажає мінімізувати розмір прибутку у перші роки функціонування, то варто обрати прискорений метод.

4. Визначити порядок проведення переоцінки основних засобів. Підприємством слід проводити переоцінку, якщо залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої на дату балансу. Таким чином, у обліковій політиці необхідно зазначити критерій суттєвості.

5. Визначити ліквідаційну вартість основних засобів. Ліквідаційна вартість повинна відповідати сумі, яку підприємство очікує отримати від ліквідації основних засобів після закінчення терміну їх корисного використання (експлуатації), за вирахуванням витрат, пов'язаних з продажем (ліквідацією). На практиці, зазвичай, підприємства у наказі про облікову політику вказують, що

ліквідаційна вартість об'єкта дорівнює нулю, а вартість, що амортизують, відповідає первісній вартості об'єкта.

Як бачимо, законодавство регулює лише окремі аспекти обліку основних засобів. При цьому у підприємства залишається вибір, що надає можливість підприємству самостійно обирати оптимальний альтернативний варіант, що буде враховувати специфіку діяльності підприємства та сприятиме досягненню поставленої мети.

Отже, бухгалтерський облік в частині основних засобів в Україні регулюється значною кількістю нормативних документів, що дозволяє застосовуючи розроблені методики та інструкції щодо відображення всі господарські операції в обліку.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ “ЕСКРОС”

2.1. Організація обліку основних засобів на підприємстві

В сучасних умовах господарювання особливо актуальною є проблема організації обліку основних засобів. До основних недоліків організації обліку основних засобів підприємства належить недосконалість нормативно-правового та методичного забезпечення, відсутність або застосування невідповідної облікової політики щодо основних засобів.

Розглянемо організацію обліку основних засобів на прикладі ТОВ “ЕСКРОС”.

Досліджуване підприємство є підприємством колективної форми власності. Основним видом діяльності ТОВ “ЕСКРОС” є виробництво хімічної продукції. Також підприємство займається наданням послуг оренди екскаватора та автомобіля для вивезення хімічних відходів.

Для ведення бухгалтерського обліку у штаті підприємства передбачена посада бухгалтера.

ТОВ “ЕСКРОС” є суб’єктом малого бізнесу та обрало у своїй діяльності загальну систему оподаткування, оскільки дана система оподаткування на відміну від спрощеної системи не передбачає обмежень щодо видів діяльності, річного обсягу доходів та кількості найманих працівників.

Організація обліку основних засобів це - сукупність впорядкованих дій, спрямованих на створення такої системи обліку, яка забезпечить одержання достовірної та своєчасної інформації про наявність, рух, збереження та використання основних засобів для прийняття управлінських рішень.

Основною метою організації обліку основних засобів є створення належних умов для своєчасного та повного відображення в обліку операцій, пов’язаних з

надходженням, зберіганням, використанням, реалізацією та ліквідацією основних засобів.

До основних завдань організації обліку основних засобів належать:

- контроль за дотриманням порядку збереження основних засобів;
- правильне документальне оформлення та відображення в обліку операцій з надходження, переміщення, вибуття основних засобів на всіх етапах бухгалтерського обліку;
- правильне визначення і відображення в обліку інформації про нарахування амортизації основних засобів;
- контроль і достовірне визначення витрат, пов'язаних з підтриманням основних засобів у робочому стані, їх ремонтом і поліпшенням;
- контроль за ефективністю використання основних засобів;
- визначення фінансових результатів від руху основних засобів на підприємстві.

Порядок організації обліку основних засобів та контроль за їх веденням на кожному підприємстві регламентує Наказ про облікову політику. Даний документ затверджує керівник підприємства і у ньому повинен бути розділ присвячений організації обліку основних засобів.

На досліджуваному підприємстві відсутній Наказ про облікову політику, адже його затвердження не є обов'язковим (в законодавстві немає чіткої вимоги). Проте, рекомендуємо керівнику затвердити такий документ, адже без нього складно буде підтвердити, які саме методи оцінки, обліку та процедури, щодо яких законодавство дає вибір, обрало і застосовує у веденні обліку підприємство перед податковими органами.

Зокрема, при розробці ТОВ “ЕСКРОС” Наказу про облікову політику в частині обліку основних засобів пропонуємо зазначити наступне: обліковою одиницею бухгалтерського обліку основних засобів є конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання певних самостійних функцій; термін корисного використання основних засобів відповідає термінам, що наведені в Податковому кодексі України; підприємство використовує

прямолінійний метод нарахування амортизації основних засобів; проведення переоцінки основних засобів здійснювати, якщо залишкова вартість об'єкта основних засобів відрізняється від його справедливої вартості на 10 %; ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів дорівнює нулю.

Процес формування облікової інформації про основні засоби відбувається протягом всього життєвого циклу певного об'єкта, який можна поділити на такі операції:

- оприбуткування об'єктів основних засобів та документальне оформлення;
- присвоєння об'єктам основних засобів інвентарних номерів;
- формування інвентарних карток;
- збір і обробка даних про участь основних засобів у діяльності підприємства та нарахування амортизації;
- проведення поточного чи капітального ремонту основних засобів;
- документальне оформлення вибуття основних засобів (ліквідація, передача чи реалізація на сторону); інвентаризація основних засобів.

Відобразимо схему організації обліку основних засобів ТОВ “ЕСКРОС” на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Організація обліку основних засобів на ТОВ “ЕСКРОС”

Раціональна і правильна організація первинного обліку, яка повинна забезпечити повну реєстрацію всіх господарських фактів та гарантувати юридичну доказовість достовірності відображених даних, є основною передумовою ефективного управління підприємством.

Важливу роль у організації обліку основних засобів відіграє документальне оформлення операцій з ними. Первинні документи повинні забезпечити реєстрацію господарських операцій у бухгалтерському обліку, містити достатньо інформації про об'єкт та повинні слугувати юридичною підставою щодо доказовості достовірності інформації про наявність об'єктів та здійснення різного роду операцій з ними.

Для документального відображення надходження, внутрішнього переміщення, списання, ліквідації, реалізації та проведення інших операцій з основними засобами ТОВ "ЕСКРОС" застосовує первинні документи, передбачені наказом Міністерства статистики України "Про затвердження типових форм первинного обліку" (табл. 2.1).

Як бачимо, більшість первинних документів у яких відображаються операції з обліку основних засобів являють собою акти. Це означає, що їх у одному чи двох примірниках (залежно від типу операції) повинна скласти комісія, яку призначає керівник підприємства відповідним наказом. Після затвердження складеного комісією акту бухгалтер проводить формальну, арифметичну та за сутністю перевірку документа, після чого робить відповідні записи в облікових регістрах.

Надходження на підприємство та введення в експлуатацію основних засобів оформлюється актом форми ОЗ-1. Даний акт складають на кожний інвентарний об'єкт і додають необхідну технічну документацію. У акті зазначають назву документа і дату його складання, назву об'єкту, його інвентарний номер, первісну вартість, дату виготовлення і введення в експлуатацію, суму зносу на момент надходження, якщо об'єкт вже був у експлуатації, норму амортизаційних відрахувань та інші реквізити.

Таблиця 2.1

Типові форми первинних документів з обліку основних засобів

№ з/п	Назва документа	Характеристика
1.	ОЗ-1 “Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів”	Використовують для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об’єктів, для вводу їх в експлуатацію, оформлення внутрішнього переміщення основних засобів, а також для виключення із складу основних засобів при передачі іншому підприємству
2.	ОЗ-2 “Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об’єктів”	Використовується для оформлення приймання-здачі основних засобів із ремонту, реконструкції та модернізації
3.	ОЗ-3 “Акт на списання основних засобів”	Використовується для оформлення вибуття основних засобів (крім автотранспортних засобів) при повному або частковому їх списанні
4.	ОЗ-4 “Акт на списання автотранспортних засобів”	Використовується для оформлення списання автомобіля вантажного чи легкового, причепа чи напівпричепа при їх ліквідації
5.	ОЗ-6 “Інвентарна картка обліку основних засобів”	Використовується для здійснення записів на підставі актів приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів, актів на списання основних засобів, актів приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об’єктів й інших документів. Інвентарна картка ведеться на кожний об’єкт чи групу об’єктів
6.	ОЗ-7 “Опис інвентарних карток по обліку основних засобів”	Використовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів
7.	ОЗ-9 “Інвентарний список основних засобів”	Використовується для обліку основних засобів за місцем їх знаходження (експлуатації) по матеріально відповідальних особах
8.	ОЗ-14 “Розрахунок амортизації основних засобів” ОЗ-16 “Розрахунок амортизації по автотранспорту”	Застосовуються для визначення суми амортизації основних засобів, що належить до нарахування у звітному місяці.

Після оформлення акту введення в експлуатацію об’єкта обліку основних засобів бухгалтер на цей об’єкт формує інвентарну картку форми ОЗ-6. У даному документі відображають дані про основні засоби, що перебувають на балансі підприємства.

Для внесення даних про інвентарні картки за певний період часу на підприємстві застосовують опис інвентарних карток форми ОЗ-7. Також

бухгалтер веде інвентарний список форми ОЗ-9, у якому відображає інформацію про введені в експлуатацію основні засоби.

У разі проведення поліпшень об'єктів основних засобів складають акт форми ОЗ-2. На основі цього акту бухгалтер відображає в обліку інформацію про вартість виконаного капітального ремонту, реконструкції, модернізації.

Для оформлення вибуття основних засобів використовують акт форми ОЗ-3. У ньому зазначають рік спорудження об'єкту, час здавання у експлуатацію, первісну вартість об'єкту, кількість та вартість виконаних капітальних ремонтів, норму амортизаційних відрахувань, суму нарахованого зносу. Керівник підписує акт про списання після проведення розрахунку результатів ліквідації об'єкту, який знаходиться на зворотній стороні акту.

Слід зазначити, що структура документів з обліку основних засобів містить застарілі реквізити та показники. Також вони не передбачають відображення тих показників, що потребують нормативно-правові зміни щодо обліку основних засобів.

Як бачимо, дані документи потребують доопрацювання. Завдяки вилученню неактуальних показників можна зменшити обсяги зайвої роботи бухгалтера і даний час спрямувати на одержання результативної інформації, спрямовану на прийняття управлінських рішень щодо наявності та використання основних засобів.

Отже, ефективна організація бухгалтерського обліку основних засобів має забезпечити виконання таких завдань, як: своєчасне відображення на бухгалтерських рахунках повної інформації про рух основних засобів; відображення даних про нарахування амортизації основних засобів; визначення витрат на підтримку об'єктів у робочому стані, їх відновлення і поліпшення; визначення фінансових результатів від реалізації та іншого вибуття основних засобів; накопичення інформації для складання звітності. Досягненню наведених завдань сприятиме затвердження підприємством Наказу про облікову політику. Також для правильної організації обліку основних засобів слід приділити увагу їх документуванню, адже інформація у системі обліку завжди починається з

первинного обліку, без якого подальший синтетичний та аналітичний облік неможливий.

2.2. Синтетичний і аналітичний облік основних засобів

Основні засоби є важливою частиною фінансово-господарської діяльності підприємства. Тому значну роль відіграє їх правильне відображення у синтетичному, аналітичному обліку та звітності.

ТОВ “ЕСКРОС” для ведення синтетичного обліку основних засобів застосовує рахунки, що передбачені Планом рахунків бухгалтерського обліку до яких належать: 10 “Основні засоби”, 13 “Знос (амортизація) необоротних активів”, 15 “Капітальні інвестиції”.

Рахунок 10 “Основні засоби” є активним, інвентарним. Він призначений для обліку наявності та руху власних і отриманих на умовах фінансової оренди основних засобів, орендованих цілісних майнових комплексів, що належать до складу основних засобів, а також об'єктів інвестиційної нерухомості.

За дебетом даного рахунку відображається:

- надходження, шляхом придбання, створення чи безплатного одержання основних засобів на баланс підприємства, які обліковуються за первісною вартістю;
- витрати, що пов'язані з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудування, дообладнування, реконструкція тощо), що призводить до збільшення економічних переваг, що очікує одержати підприємство від використання об'єкта основних засобів;
- сума дооцінки вартості об'єкта основних засобів.

За кредитом рахунку 10 відображається:

- вибуття, шляхом продажу, безоплатної передачі чи ліквідації основних засобів;
- сума уцінки основних засобів.

Рахунок 10 “Основні засоби” на підприємстві ТОВ “ЕСКРОС” має наступні субрахунки:

- 103 “Будинки та споруди”;
- 104 “Машини та обладнання”;
- 105 “Транспортні засоби”;
- 106 “Інструменти, прилади та інвентар”;
- 109 “Інші основні засоби”.

На субрахунку 103 “Будинки та споруди” на підприємстві ведеться облік наявності та руху будівель, споруд, їх структурних компонентів.

На субрахунку 104 “Машини та обладнання” обліковується наявність та рух машин і обладнання.

На субрахунку 105 “Транспортні засоби” ведуть облік транспортних засобів.

На субрахунку 106 “Інструменти, прилади та інвентар” обліковують такі знаряддя праці, як інструменти, прилади та інвентар.

На субрахунку 109 “Інші основні засоби” обліковуються основні засоби, які не включені до інших субрахунків рахунку 10 “Основні засоби”.

Рахунок 13 “Знос (амортизація) необоротних активів” для узагальнення інформації про суму нарахованої амортизації й індексації зносу основних засобів має субрахунок 131 “Знос основних засобів”. Даний рахунок є регулюючий та контрактивний. За кредитом рахунку 13 відображають нарахування амортизації та індексації зносу необоротних активів, а за дебетом – зменшення суми зносу.

Для ведення обліку витрат на придбання або виготовлення (створення) основних засобів призначений рахунок 15 “Капітальні інвестиції”. Він є активним, калькуляційним. За дебетом рахунку 15 “Капітальні інвестиції” відображають визнання витрат, що пов’язані з придбанням або створенням необоротних активів, за кредитом введення в експлуатацію тощо.

Розглянемо детальніше, яким чином відображаю в обліку на ТОВ “ЕСКРОС” основні операції, пов’язані з рухом основних засобів.

Основні засоби надходять на ТОВ “ЕСКРОС” зазвичай шляхом придбання за грошові кошти від постачальника (табл.2.2.).

Таблиця 2.2

Порядок відображення в обліку операцій з придбання основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
Перша подія – одержання основних засобів			
1	Одержано основні засоби від постачальника	152	631
2	Відображено податковий кредит	641	631
3	Відображено транспортні, посередницькі та інші послуги	152	685
4	Відображено податковий кредит	641	685
5	Нараховано заробітну плату працівникам, що зайняті встановленням основних засобів	152	661
6	Відображено нарахування на заробітну плату	152	651
7	Введено в експлуатацію основний засіб	10	152
8	Проведено розрахунки з контрагентами	631,685	311
Перша подія – проведення оплати			
1	Видано аванс постачальнику	371	311
2	Відображено виникнення податкового кредиту	641	644
3	Одержано основні засоби від постачальника	152	631
4	Списано раніше відображену суму податкового кредиту	644	631
5	Введено в експлуатацію	10	152
6	Відображено взаємозалік	631	371

Вибуття основних засобів зі складу активів ТОВ “ЕСКРОС” відбувається шляхом ліквідації або реалізації.

Розглянемо кореспонденції рахунків з обліку вибуття основних засобів шляхом їх ліквідації у табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Порядок відображення в обліку ліквідації основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Списано знос об'єкта основних засобів	131	10
2	Списано залишкову вартість об'єкта основних засобів	976	10
3	Відображено витрати з ліквідації об'єкта: заробітна плата, нарахування до фондів соціального страхування, послуги підрядників	976	661 651 631
4	Погашено заборгованість перед постачальниками	63	311
5	Відображено доходи від ліквідації об'єкта у вигляді отриманих матеріалів	20	746
6	Списано на фінансовий результат:		
	витрати	79	976
	доходи	746	79

Якщо основні засоби підлягають реалізації, то спочатку їх визнають утримуваними для продажу. Разом з тим, на них припиняють нараховувати амортизацію і відображають в обліку та фінансовій звітності на дату балансу за найменшою з двох величин – залишковою вартістю або чистою вартістю реалізації. Якщо залишкова вартість перевищує ціну реалізації, то різниця обліковується на рахунку 949 “Інші витрати операційної діяльності”.

Розглянемо кореспонденції з обліку вибуття основних засобів шляхом реалізації в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Порядок відображення в бухгалтерському обліку реалізації об'єктів
основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Переведено об'єкт основних засобів до необоротних активів, утримуваних для продажу:		
	- списано знос основного засобу	13	10
	- списано залишкову вартість основного засобу	286	10
2	Списано різницю між чистою вартістю реалізації і залишковою вартістю об'єкта	949	10
3	Відвантажено основний засіб покупцю	361	719
4	Нараховане податкове зобов'язання	719	641
5	Списано балансову вартість основного засобу	949	286
6	Отримано оплату від покупця	311	361
7	Списано на фінансовий результат:		
	витрати	79	949
	доходи	719	79

ТОВ “ЕСКРОС” надає в оренду екскаватор і відображає такі операції як дохід від іншої операційної діяльності та списує суму нарахованого зносу об'єкта основного засобу (табл.2.5).

Таблиця 2.5

Порядок відображення в обліку оренди об'єктів основних засобів

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Відображено дохід від здавання в оренду основного засобу	377	713
2	Відображено податкові зобов'язання	713	641

3	Нарахована амортизація основного засобу, переданого в оренду	949	13
4	Отримано орендну плату	311	377
5	Списано на фінансовий результат:		
	витрати	79	949
	доходи	713	79

Ведення аналітичного обліку необхідне для забезпечення проведення контролю за збереженням, використанням, технічним станом об'єктів основних засобів та одержання необхідної інформації про їх наявність і рух за кожною класифікаційною ознакою, місцем знаходження і експлуатації тощо.

Аналітичний облік основних засобів ведеться по кожному інвентарному об'єкту. При цьому кожний інвентарний об'єкт обов'язково має мати інвентарний номер, який наносять на об'єкт і зазначають у відповідних документах і реєстрах з обліку об'єктів.

На підприємстві ведення аналітичного обліку основних засобів за кожним окремим об'єктом здійснюється з використанням інвентарної картки. Її використовують для обліку всіх видів основних засобів, а також для обліку групи однотипних об'єктів, які мають однакову вартість, призначення, характеристики та надійшли в експлуатацію в одному календарному місяці.

У інвентарній картці міститься інформація про технічні характеристики об'єкта, його інвентаризаційний номер, первісну вартість, норму амортизації тощо. Записи в інвентарній картці проводяться на підставі первинних документів, технічних паспортів.

Заповнені інвентарні картки підлягають реєстрації в описах інвентарних карток з обліку основних засобів. Їх ведуть за класифікаційними групами об'єктів основних засобів. У разі вибуття основних засобів в описі роблять позначку, а картку об'єкта основних засобів, що вибуває додають до акту на списання основних засобів.

Таким чином, для отримання детальної інформації, необхідної для забезпечення надійної бази для прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання основних засобів за їх окремими видами і процесами,

на підприємстві слід вести аналітичний пооб'єктний облік, а для одержання узагальненої інформації достатньо даних синтетичного обліку.

2.3. Особливості нарахування амортизації основних засобів і витрат, пов'язаних з їх ремонтом та поліпшенням

Як відомо, основні засоби підприємства з часом у процесі експлуатації зношуються, втрачають свої первинні властивості. Для забезпечення в майбутньому можливості замінити об'єкт, що втратив придатність на новий, підприємства поступово протягом строку корисного використання нараховують фінансові ресурси у вигляді амортизації.

Амортизація – це систематичний розподіл вартості, що амортизуються протягом терміну їх корисного використання.

Нарахування амортизації здійснюється підприємством щомісяця впродовж всього строку використання об'єкту. Строк корисного використання визначається підприємством самостійно з урахуванням вимог ПКУ. При визначенні строку корисного використання слід враховувати: скільки очікує підприємство використовувати об'єкт виходячи з його потужності і продуктивності; передбачуваний фізичний і моральний знос; правові або інші обмеження щодо строку використання об'єкта тощо.

Відповідно до П(С)БО 7, амортизація основних засобів нараховується із застосуванням наступних методів: прямолінійного, зменшення залишкової вартості, прискорення зменшення залишкової вартості, кумулятивний та виробничий.

ТОВ “ЕСКРОС” нараховує амортизацію з використанням прямолінійного методу, що слід зазначити в Наказі про облікову політику. Перевагою прямолінійного методу є легкість розрахунку, адже вартість об'єкта основних засобів списується рівними частинами протягом усього терміну його корисної експлуатації. Недоліком даного методу є те, що він не враховує моральний знос

об'єктів основних засобів та фактор підвищення витрат на ремонт у міру його експлуатації.

Як відомо, для відображення в бухгалтерському обліку сум амортизаційних відрахувань підприємства застосовують контрактивний рахунок 13 “Знос (амортизація) необоротних активів”. За кредитом рахунку відображають суми нарахованої амортизації. При цьому дебетують рахунки виробництва, загальновиробничих, адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат – в залежності від того, для чого призначені основні засоби.

Аналітичний облік зносу по субрахунку 131 “Знос основних засобів” ведеться в інвентарній карточці в розрізі кожного інвентарного об'єкта, де відображають його розмір протягом року. Відомості про суму нарахованого зносу основних засобів з моменту вводу в експлуатацію необхідні для списання розміру зносу при їх вибутті. Сума зносу за час експлуатації фіксується в первинних документах на списання об'єктів з балансу підприємства і відображається за дебетом субрахунку 131 “Знос основних засобів” та кредитом відповідних субрахунків рахунку 10 “Основні засоби” (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Відображення в бухгалтерському обліку нарахування амортизації
об'єктів основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано амортизацію основних засобів, які використовуються у процесі виробництва	23	131
2	Нараховано амортизацію основних засобів загальновиробничого призначення	91	131
3	Нараховано амортизацію основних засобів адміністративного призначення	92	131
4	Списано знос об'єкта основних засобів	131	10

В процесі експлуатації і утримання об'єкта основних засобів підприємство несе витрати. Такі витрати можуть бути спрямовані або на покращення стану об'єкта, що дозволить продовжити строк корисної експлуатації чи підвищить продуктивність його функціонування, або на підтримання об'єкта в робочому

стані і його майбутніх економічних вигод. Всі зазначені операції повинні бути відображені у бухгалтерському обліку.

Таким чином, основними завданнями бухгалтерського обліку витрат, пов'язаних з експлуатацією основних засобів є такі, як:

- виявлення обсягу та собівартості ремонтних робіт та робіт по поліпшенню основних засобів;
- забезпечення чіткого контролю на проведення ремонтних робіт та робіт по поліпшенню основних засобів;
- своєчасне документальне оформлення операцій, пов'язаних з ремонтними роботами;
- правильне віднесення та списання витрат на ремонт та поліпшення основних засобів відповідно до чинного законодавства [19, с.106].

До витрат на поліпшення стану об'єкту основних засобів належать витрати, що призводять до збільшення майбутніх економічних вигод і до них відносять витрати на модифікацію, модернізацію, реконструкцію, добудову, дообладнання тощо. Такі витрати належать до капітальних інвестицій і збільшують первісну вартість об'єкта основних засобів.

Витрати, які здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані, що приводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта не збільшують вартості об'єкта, а включаються в склад витрат звітного періоду. До таких витрат належать витрати на технічне обслуговування та поточний ремонт.

Отже, порядок відображення в обліку витрат, які пов'язані з ремонтом або поліпшенням стану основних засобів залежить від їх впливу на майбутні економічні вигоди, що очікує одержати підприємство від використання цих об'єктів.

Слід зазначити, що розрізняють поточний і капітальний ремонт.

Поточний ремонт це - роботи, спрямовані на забезпечення і відновлення працездатності об'єкта основних засобів, шляхом усунення дрібних пошкоджень і несправностей, заміни чи оновлення окремих частин об'єкта.

Капітальний ремонт це - роботи, спрямовані на повне відновлення ресурсів і характеристик об'єкта шляхом заміни або оновлення його основних частин [20].

Якщо капітальний ремонт спрямований на підтримку об'єкта в робочому стані й отримання первісно запланованої економічної вигоди від його використання, то такі витрати відносять до складу витрат звітного періоду, а якщо капітальний ремонт призведе до збільшення майбутніх економічних вигод від використання, то такі витрати слід вважати поліпшенням і відображати в обліку як збільшення первісної вартості об'єкта.

Виходячи з цього на практиці виникає проблема визначення чи збільшують здійснені ремонтні роботи економічні вигоди від користування основним засобом чи ні. Відповідно до п. 29 Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку основних засобів № 561 рішення про характер і ознаки проведених підприємством робіт, тобто, чи спрямовані вони на підвищення техніко-економічних можливостей (модернізація, модифікація, добудова, реконструкція) об'єкта основних засобів, що призведе у майбутньому до збільшення економічних вигод, чи проводяться вони для підтримання об'єкта в придатному для використання стані та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, приймається керівником підприємства з урахуванням результатів аналізу існуючої ситуації та суттєвості таких витрат [24].

Проведення робіт з технічного обслуговування, ремонту, модернізації, модифікації, реконструкції основних засобів може здійснюватися господарським, підрядним та змішаним способом.

При господарському способі всі роботи виконуються власними силами підприємства з використанням ресурсів, що є на балансі підприємства. Підрядний спосіб передбачає виконання робіт сторонніми організаціями, за договором підряду, що укладається між підрядником та замовником. При змішаному способі частина робіт виконується господарським способом, а частина – підрядним.

Розглянемо кореспонденції рахунків з обліку поліпшення основних засобів ТОВ “ЕСКРОС” у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Відображення в бухгалтерському обліку поліпшення об'єктів
основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
Поліпшення об'єкта основних засобів проводиться підрядним способом			
1	Відображено заборгованість підряднику за виконані роботи	15	631
2	Відображено суму податкового кредиту	641	631
3	Сплачено кошти підряднику	631	311
4	Відображено збільшення балансової вартості об'єкта основних засобів	10	15
Поліпшення об'єкта основних засобів проводиться господарським способом			
1	Списано вартість матеріалів, використаних при проведенні робіт	15	20, 22
2	Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим поліпшенням основного засобу	15	661
3	Нараховано ЄСВ на фонд оплати праці працівників, зайнятих поліпшенням основного засобу	15	651
4	Нараховано амортизацію основних засобів, які використовувалися для поліпшення основного засобу	152	131
5	Відображено збільшення первісної вартості на суму витрат з поліпшення об'єкта основних засобів	10	152

В табл. 2.8. наведений порядок відображення в обліку витрат на проведення ремонту основних засобів.

Таблиця 2.8

**Відображення в бухгалтерському обліку проведення ремонту об'єктів
основних засобів**

№	Зміст господарської операції	Кореспонденції рахунків	
		Дебет	Кредит
Поточний ремонт проводиться підрядним способом			
1	Відображено заборгованість підряднику за виконані роботи	91, 92	631
2	Відображено суму податкового кредиту	641	631
3	Сплачено кошти підряднику	631	311
4	Списано витрати на ремонт на фінансовий результат	79	92
Поточний ремонт проводиться господарським способом			
1	Списано вартість матеріалів, використаних при проведенні ремонтних робіт	91, 92	20
2	Нараховано заробітну плату працівникам, зайнятим ремонтом	91, 92	66
3	Нараховано ЄСВ на фонд оплати праці працівників, зайнятих ремонтом	91, 92	65
4	Списано витрати на ремонт на фінансовий результат	79	92

Передача основних засобів на проведення ремонту чи поліпшення та їх зворотне отримання оформляється Актом приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих основних засобів. Якщо ремонт або поліпшення виконує підрядник, то акти складають у двох примірниках.

Відомості про проведені роботи зазначають в Інвентарній картці обліку основних засобів. Також слід занести зміни про техніко-економічні характеристики об'єкта, пов'язані із капітальним ремонтом, реконструкцією та модернізацією до технічного паспорта.

Отже, для підтримки об'єктів основних засобів у робочому стані, придатному для повноцінного використання та досягнення оптимальних показників фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно виділяти кошти на поліпшення об'єктів основних засобів та своєчасного проведенню ремонту. При цьому витрати, пов'язані з проведенням ремонтних робіт, які спричинили підвищення якісних характеристик об'єкта основних засобів і отримання в майбутньому економічних вигод у більшому обсязі, ніж первинно очікувалося, відносять на збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів. Витрати, що спрямовані на підтримку об'єкта основних засобів у робочому стані й отримання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання, включають до складу витрат.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ ТА АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ І ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ТОВ “ЕСКРОС”

3.1. Організація і методика аудиту основних засобів підприємства

У сучасних умовах господарювання власникам підприємства важливо мати надійну інформацію про стан і використання наявних основних засобів. Таким чином, для забезпечення користувачам об’єктивної інформації про основні засоби надійним інструментом є проведення аудиту операцій з основними засобами.

Аудит основних засобів є невід’ємною і досить важливою частиною загального аудиту підприємства, адже значною мірою може впливати на кінцеві результати діяльності.

Основним нормативним документом, що регулює аудит основних засобів є Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”.

Метою проведення аудиту основних засобів згідно МСА 200 “Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту” є висловлення аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у звітності підприємства інформації щодо основних засобів.

Основними завданнями аудиту основних засобів, виходячи з мети, є:

- контроль за дотриманням чинного законодавства при проведенні операцій з основними засобами;
- підтвердження правильності визнання та оцінки основних засобів;
- перевірка документального оформлення операцій, які пов’язані з рухом основних засобів;
- перевірка фактичної наявності і технічного стану основних засобів;
- підтвердження правильності та своєчасності відображення операцій із руху основних засобів в обліку;
- перевірка правильності нарахування амортизації;

- перевірка правильності визначення фінансових результатів від реалізації основних засобів;
- перевірка операцій з орендованими та переданими в оренду основними засобами;
- проведення аналізу показників використання основних засобів.

Таким чином, головним завданням проведення аудиторської перевірки основних засобів виступає одержання достатньої кількості аудиторських доказів для висловлення незалежної думки стосовного відповідності ведення обліку підприємством законодавчим і нормативним вимогам, а інформація про наявність та стан основних засобів, зокрема їх вартість, що міститься у фінансових звітах, є достовірною у всіх суттєвих аспектах.

Джерелами інформації для аудиту основних засобів є:

- наказ про облікову політику підприємства;
- установчі документи (статут, засновницький договір);
- розпорядчі документи керівника підприємства щодо руху основних засобів;
- первинні документи з обліку основних засобів (інвентарні картки, акти приймання-передачі, введення в експлуатацію, ліквідації тощо);
- регістри синтетичного і аналітичного обліку, головна книга;
- попередні аудиторські висновки, дані внутрішнього контролю;
- контракти, угоди про оренду, плани ремонтів основних засобів;
- фінансова та статистична звітність;
- результати, отримані в ході аудиторської перевірки тощо.

Головними методами, що застосовуються під час проведення аудиту основних засобів є опитування, фактична перевірка, порівняння, перерахунок, документальна перевірка, вибіркове дослідження.

Аудит основних засобів доцільно проводити за такими основними етапами:

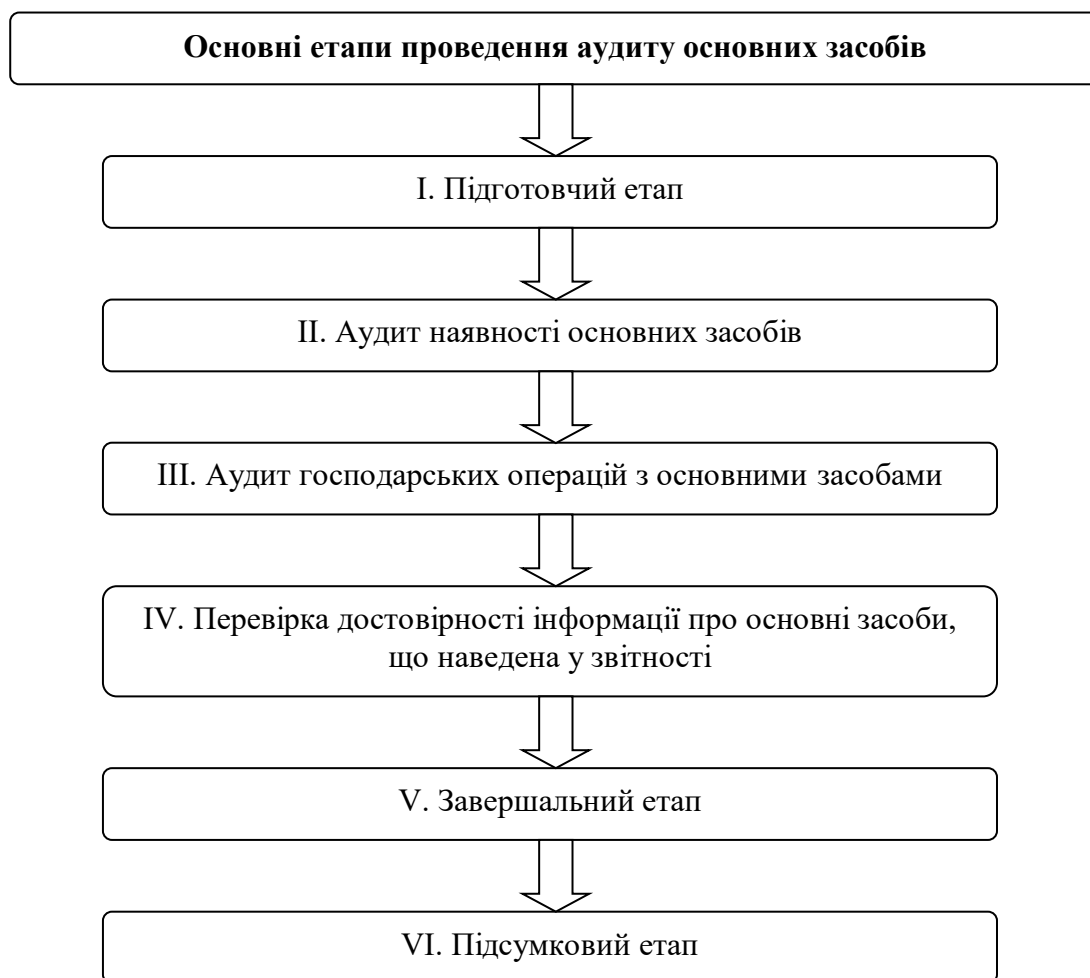

Рис.3.1 Послідовність проведення аудиту основних засобів

На першому етапі відбувається ознайомлення з нормативно-правовими аспектами проведення операцій з основними засобами та організацією ведення бухгалтерського та податкового обліку на досліджуваному підприємстві, проведення оцінки системи внутрішнього контролю, визначення необхідних методи перевірки та кількості аудиторських процедур і складання план і програму проведення аудиту.

Цей етап аудиту основних засобів передбачає перевірку того, яким чином ведеться облік на підприємстві. Для цього слід дослідити основні положення наказу про обліку політику. У ньому повинно бути зазначено терміни корисного використання основних засобів, обраний метод амортизації, методи оцінки основних засобів та інше. Аудитор проводить перевірку відповідності наказу про облікову політику бухгалтерським вимогам та вимогам чинного законодавства.

На цьому етапі також підлягає перевірці стан синтетичного та аналітичного обліку та наявність між ними взаємозв'язку.

Проведення оцінки системи внутрішнього контролю необхідне для створення основи для планування аудиторської перевірки. Вона дозволяє визначити вид, час проведення, обсяг необхідних аудиторських процедур, які будуть відображені в аудиторській програмі. Система внутрішнього контролю вважається ефективною, якщо вона своєчасно попереджає виникнення неправдивої інформації. Щодо основних засобів, то система внутрішнього контролю повинна сприяти мінімізації ризику нерационального використання наявних основних засобів, стежити за їх збереженням, доцільністю використання вибраного методу нарахування амортизації, правильністю оцінки основних засобів, а також забезпечити уникнення допущення порушення податкового законодавства щодо обліку основних засобів.

План аудиту визначає послідовність дій аудитора, тобто в яких напрямках і з якою інтенсивністю буде проводитися перевірка. Аудиторська програма є розвитком плану аудиту і є переліком аудиторських процедур, за допомогою яких здійснюється перевірка конкретних об'єктів аудиту і накопичується інформація для аудиторського висновку. В аудиторській програмі розробляються конкретні завдання, заходи і процедури для кожного об'єкта аудиту і видів робіт.

Другий етап передбачає проведення аудиту наявності основних засобів. На цьому етапі проводиться перевірка умов збереження основних засобів, їх технічного стану та ефективності використання. Це здійснюється шляхом проведення інвентаризації основних засобів. Зазвичай інвентаризацію проводять вибіркоким способом. У разі виявлення суттєвих відхилень є потреба проводити інвентаризацію суцільним способом. Дані, які отримані при проведенні інвентаризації звіряються з тими даними, що наведені в інвентарних списках та картках обліку основних засобів. В результаті порівняння можна виявити нестачі або надлишки основних засобів.

Для якісного проведення аудиту аудитору необхідно розробити загальний план та програму аудиту. У програмі аудиту слід визначити характер, час та обсяг

аудиторських процедур, які необхідні для виконання загально плану проведення аудиту.

План аудиту визначає послідовність дій аудитора, тобто в яких напрямках і з якою інтенсивністю буде проводитися перевірка.

На третьому етапі проводиться аудит господарських операцій, що пов'язані з основними засобами. Цей етап передбачає проведення перевірки правильності відображення в обліку надходження основних засобів та визначення їх первісної вартості. Також аудитор на третьому етапі перевіряє правильність нарахування амортизації основних засобів, адже від цього залежить правильність відображення в обліку суми нарахованого зносу та залишкової вартості основних засобів, що безпосередньо впливає на фінансовий результат. Не менш важливим є дослідження порядку проведення переоцінки, перевірка правильності відображення в обліку витрат на ремонт та поліпшення основних засобів, а також правомірності та правильності обліку вибуття основних засобів.

Завершальний етап передбачає проведення аналізу ефективності використання основних засобів. На цьому етапі аудитор на основі розрахованих показників фондовіддачі, фондомісткості, коефіцієнтів оновлення, вибуття, зносу проводить аналіз відхилень та причин відхилень, робить висновки і формулює рекомендації.

На підсумковому етапі аудитор узагальнює результати перевірки і відображає їх у аудиторському висновку. Він повинен бути складений на основі робочих документів, сформованих аудитором в процесі здійснення перевірки, які слугують підтвердженням виконаних аудитором процедур. Якщо в ході перевірки аудитор одержав достатньо інформації без перешкод та обмежень, а попередньо визначена величина аудиторського ризику є прийнятною, то аудитор може формулювати свій висновок.

У аудиторському висновку аудитор відображає інформацію про усі виявлені ним недоліки і порушення у веденні обліку та поданні звітності з посиланням на нормативно-правові джерела. Один із екземплярів аудиторського висновку

передається для ознайомлення головному бухгалтеру і керівнику підприємства, а інший використовується для написання звіту і передачі в архів.

В процесі дослідження операцій, що стосуються обліку основних засобів аудитор може виявити такі типові порушення:

- невірне формування первісної вартості придбаних основних засобів;
- не включення різниці між залишковою та справедливою вартістю переданого об'єкта до складу витрат звітного періоду під час отримання основних засобів в обмін на схожі активи;
- віднесення витрат для підтримання об'єкта в робочому стані на збільшення первісної вартості основних засобів;
- включення витрат на поліпшення основних засобів до складу витрат підприємства;
- відсутність документів, що підтверджують факт проведення переоцінки основних засобів;
- проведення переоцінки лише одного об'єкта основних засобів із групи;
- продовження нарахування амортизації на повністю амортизовані основні засоби;
- не оприбуткування ресурсів, що залишилися внаслідок ліквідації об'єкта на баланс підприємства тощо.

Отже, правильна організація і методика аудиту основних засобів відіграє важливу роль для оцінки ефективності діяльності суб'єкта господарювання. Адже завдяки проведенню аудиту можна перевірити збереження, технічний стан і ефективність використання основних засобів, правильність їх документального оформлення і відображення в обліку і звітності. Тому проведення аудиту є необхідним для надання керівництву повної, своєчасної та правдивої інформації про стан обліку на підприємстві. Виявлення аудитором різних відхилень та порушень у веденні обліку та своєчасне їх усунення дозволить уникнути негативних наслідків та підвищити ефективність діяльності за рахунок прийняття раціональних рішень стосовно використання й оновлення наявних на підприємстві основних засобів.

3.2. Аналіз наявності, складу та руху основних засобів на підприємстві

Результати діяльності суб'єктів господарювання значною мірою залежать від рівня забезпеченості необхідними основними засобами та ефективності їх використання.

Аналітична оцінка наявності, складу та руху основних засобів дає можливість розраховувати необхідні показники, для виявлення шляхів підвищення ефективності їх використання, прогнозувати необхідність у придбанні нових об'єктів для заміни фізично чи морально зношених об'єктів за рахунок залучених коштів.

Таким чином, метою економічного аналізу основних засобів є визначення міри забезпечення підприємства основними засобами, оцінка ефективності їх використання та пошук резервів її підвищення.

До основних завдань проведення аналізу основних засобів належать:

- проведення аналізу обсягу та структури основних засобів, їх відповідності вимогам технічного прогресу та потребам;
- визначення технічного стану об'єктів основних засобів, темпів, форм і способів їхнього оновлення;
- визначення ступеня використання наявних основних засобів і факторів, що на нього впливають;
- пошук резервів підвищення ефективності використання основних засобів;
- розробка заходів для освоєння виявлених резервів.

Основними джерелами інформації проведення аналізу основних засобів є:

1. Дані оперативного, бухгалтерського і статистичного обліку і звітності, зокрема:

- первинні документи обліку основних засобів;
- дані рахунків бухгалтерського обліку (10 “Основні засоби”, 13 “Знос (амортизація) необоротних активів”, 15 “Капітальні інвестиції”);
- облікові реєстри: журнал 4 і відомість 4.1;

- фінансова звітність підприємства (ф. № 1 “Баланс”, ф. № 4 “Звіт про власний капітал”, ф. № 5 “Примітки до річної фінансової звітності”);

- статистична звітність.

2. Бізнес-план.

3. Технічна документація на обладнання (техпаспорти, інструкції).

4. Матеріали проведеної інвентаризації тощо.

Проведення аналізу основних засобів на підприємстві за певними етапами дозволяє послідовно проводити дослідження та робити висновки про наявність, стан та ефективність використання основних засобів.

Тому пропонуємо досліджувати основні засоби у послідовності, що наведена на рис. 3.1.

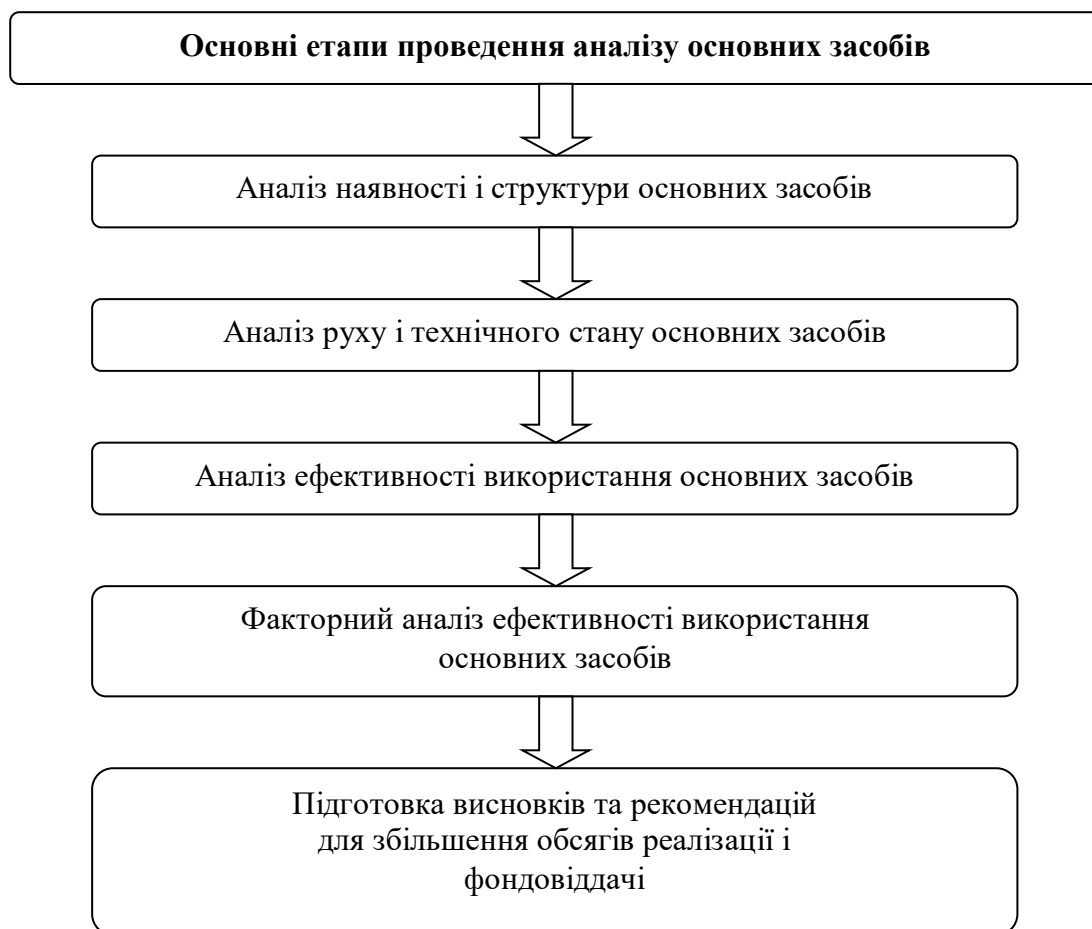

Рис. 3.2 **Послідовність проведення аналізу основних засобів**

Аналіз основних засобів слід розпочинати із визначення наскільки ними забезпечене підприємство. Щоб це з'ясувати, необхідно насамперед вивчити їх склад, структуру та динаміку зміни в часі.

Слід звернути вагу на те, що залежно від того, чи беруть основні засоби безпосередню участь у виробничому процесі їх поділяють на активні та пасивні. Ті основні засоби, які використовуються для безпосереднього впливу на процес виробництва, слугують засобами праці і відносяться до активної частини. До активної частини основних засобів, як правило, відносять робочі машини і устаткування, транспортні засоби, різноманітні інструменти та інвентар.

Ті види основних засобів, які не беруть безпосередньої активної участі у виробництві, але без яких неможливе здійснення виробничого процесу відносять до пасивної частини. До пасивної частини можна віднести, для прикладу, будівлі і споруди. Кращим вважається, коли на підприємстві зростає питома вага активної частини. Це свідчить про прогресивність структури основних засобів, а також про покращення технічної бази підприємства.

Отже, розглянемо наявність, склад, динаміку та структуру основних засобів ТОВ “ЕСКРОС” у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Аналіз наявності, складу і структури основних засобів ТОВ “ЕСКРОС”

№	Показники, тис. грн	Наявність основних засобів на кінець року				Зміна за рік	
		2019 р.		2020 р.		тис. грн	%
		тис. грн	%	тис. грн	%		
1	Будинки та споруди	584,8	12,54	3122,7	39,35	1205,2	26,81
2	Машини та обладнання	1855,2	39,78	1872	23,59	16,8	-16,19
3	Транспортні засоби	1917,5	41,12	2591,2	32,65	673,7	-8,47
4	Інструменти, прилади та інвентар	225,9	4,84	251,5	3,17	25,6	-1,67
5	Інші основні засоби	80	1,72	98,3	1,24	18,3	-0,48
6	Всього основних засобів	4663,4	100,00	7935,7	100,00	3272,3	0,00
7	Знос основних засобів	702,4	—	1787,6	—	1085,2	—
8	Коефіцієнт зносу	—	0,15	—	0,23	—	0,07

Як бачимо, з табл. 3.1 загальна вартість основних засобів на кінець 2020 року зросла на 3272,3 тис. грн. Найбільшу частку у структурі основних засобів у

2019 році займали транспортні засоби, що становило 41,12 % та машини та обладнання, що становило 39,78 %. Проте у 2020 році структура суттєво змінилася. У цьому році найбільшу частку вже займають будинки та споруди, що становить 39,35 %, а вже потім транспортні засоби, що у відсотковому співвідношенні становить 32,65 %. Отже, у 2019 році структура основних засобів була кращою, адже у структурі більшу частку займали основні засоби, що відносяться до активної частини.

У 2020 році спостерігається збільшення вартості усіх складових основних засобів. Але при цьому найбільше зросла вартість будівель та споруд, а саме на 26,81 % або на 1205,2 тис. грн. За рахунок збільшення у структурі основних засобів частки будівель і споруд, частка інших складових дещо зменшилася.

Для покращення структури підприємству слід приділити увагу збільшенню питомої ваги активної частини основних засобів. Завдяки цьому можна буде забезпечити можливість для збільшення обсягу реалізації та суми прибутку підприємства.

Також за даними таблиці бачимо зростання величини коефіцієнта зносу, що негативно впливає на діяльність. Для забезпечення зменшення коефіцієнта зносу необхідно приділити увагу оновленню наявних на підприємстві основних засобів.

Наступним етапом є дослідження руху та технічного стану. Аналіз технічного стану основних засобів необхідний для складання плану їх першочергової заміни або модернізації. Для проведення такого аналізу призначено ряд показників, до яких належать: коефіцієнт оновлення, коефіцієнт вибуття (ліквідації), коефіцієнт вибуття, коефіцієнт заміни, коефіцієнт зносу, коефіцієнт придатності тощо.

Розглянемо кожен з них детальніше.

Коефіцієнт оновлення визначається як співвідношення вартості основних засобів, що надійшли, до вартості основних засобів на кінець року. Цей показник відображає, яку частку у загальній вартості займають введені в експлуатацію основні засоби. Чим більше значення цього показника, тим краще.

Коефіцієнт вибуття або ліквідації визначається як співвідношення вартості вибулих основних засобів до вартості основних засобів на початок року. Зазначений показник відображає рівень вибуття основних засобів внаслідок морального старіння чи зносу.

Коефіцієнт заміни визначається як співвідношення вартості вибулих основних засобів протягом звітного періоду до вартості основних засобів, які надійшли протягом звітного періоду. Даний показник характеризує темпи заміни новими основними засобами, тих, що вибули з різних причин.

Коефіцієнт зносу визначається як співвідношення суми зносу основних засобів до первісної вартості основних засобів на відповідну дату. Даний показник відображає частку основних засобів, що списано на витрати в попередніх періодах. Краще коли даний показник зменшується, адже це свідчить про оновлення основних засобів підприємства, що сприяє підвищенню його конкурентоспроможності.

Коефіцієнт придатності розраховується як різниця між одиницею і коефіцієнтом зносу. Даний коефіцієнт відображає, яка частина основних засобів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності.

Проведемо аналіз руху та технічного стану основних засобів ТОВ “ЕСКРОС” на основі розглянутих показників у табл. 3.2.

Таким чином, на ТОВ “ЕСКРОС” за 2018-2020 рр. спостерігається позитивна тенденція до зростання вартості основних засобів. У 2019 році їхня вартість зросла на 2158,9 тис. грн, а у 2020 році на 3272,3 тис. грн. Тобто за досліджуваний період їх вартість зросла у більш ніж 3 рази. Коефіцієнт оновлення за досліджуваний період має негативну тенденцію до зменшення. Це вказує на те, що підприємство не оновлює матеріально-технічну базу.

Коефіцієнт вибуття у 2020 році на підприємстві зменшився на 0,1781 тис. грн. Нормативне значення даного показника залежить від специфіки діяльності та оцінюється виходячи із структури основних засобів. Оскільки його значення є меншим за значення коефіцієнта оновлення, то це свідчить про те, що частка основних засобів, які оновилися перевищує частку основних засобів, що вибули.

Таблиця 3.2

Аналіз руху і технічного стану основних засобів ТОВ “ЕСКРОС”

№	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення (+/-)	
					2019/ 2018	2020/ 2019
1	Наявність основних засобів на початок року, тис. грн	0	2504,5	4663,4	2504,5	2158,9
2	Надійшло та введено в експлуатацію, тис. грн	2504,5	2846	3721	341,5	875
3	Вибуло в звітному році, тис. грн	0	687,1	448,7	687,1	-238,4
4	Наявність основних засобів на кінець року, тис. грн	2504,5	4663,4	7935,7	2158,9	3272,3
5	Знос основних засобів на кінець року, тис. грн	67,4	702,4	1787,6	635	1085,2
6	Коефіцієнт оновлення (р.2 / р.4)	1	0,6103	0,4689	-0,3897	-0,1414
7	Коефіцієнт вибуття (р.3 / р.1)	0	0,2743	0,0962	0,2744	-0,1781
8	Коефіцієнт заміни (р.3 / р.2)	0	0,2414	0,1206	0,2414	-0,1208
9	Коефіцієнт зносу (р.5 / р.4)	0,0269	0,1506	0,2253	0,1237	0,0746
10	Коефіцієнт придатності (1 – р.8)	1	0,7586	0,8794	-0,2414	0,1208

Аналізуючи значення коефіцієнта заміни бачимо, що його найбільше значення було у 2019 році і становило 24,14%. Це означає, що вартість виведених основних засобів становить 24,14 % від вартості введених. Отже, додаткові надходження основних засобів випереджають їхнє вибуття. Зменшення даного показника у 2020 році вважаємо негативним.

Щодо коефіцієнту зносу, то за аналізований період спостерігається тенденція до його збільшення. На практиці нормативним значенням вважається менше 0,5. Негативна тенденція до зростання даного показника не є критичною, адже найбільше його значення на підприємстві було у 2020 році і становило 0,23.

Розрахований коефіцієнт придатності має тенденцію до збільшення у 2020 році в порівнянні з попереднім. Враховуючи, що умовним нормативним значенням коефіцієнта придатності є значення, що перевищує 0,5, можемо сказати, що ситуація на підприємстві є хорошою. За весь період, що досліджується значення даного коефіцієнта є більшим за нормативне значення.

Отже, провівши аналіз наявності, складу та руху основних засобів встановлено, що на ТОВ “ЕСКРОС” вартість основних засобів має тенденцію до зростання, що є позитивним. У 2019 році у структурі основних засобів найбільшу частку займали транспортні засоби та машини та обладнання, що становило 41,12 % і 39,78 % відповідно. Така структура є позитивною, адже більшу частку займає активна частина основних засобів. Проте у 2020 році суттєво зросла частка пасивної частини, а саме зросла частка будівель та споруд на 26,81 %, що є негативним. Підприємству рекомендовано надалі збільшувати частку активної частини основних засобів.

Розрахований коефіцієнт оновлення має прийнятні значення, проте спостерігається негативна тенденція до його зменшення у 2019 році на 0,3897, а у 2020 році на 0,1414 у порівнянні з попередніми роками.

Оскільки коефіцієнт оновлення перевищує коефіцієнт вибуття, це вказує на розширеному типі відтворення на підприємстві, що є позитивним.

Негативною є тенденція до збільшення коефіцієнта зносу на досліджуваному підприємстві, що вказує на те, що основні засоби не оновлюються. Значення коефіцієнта придатності є більшим за нормативне значення, що є позитивним. Тобто у 2020 році 87,94 % основних засобів є в хорошому фізичному стані.

3.3. Оцінка ефективності використання основних засобів підприємства

Для досягнення успіху у результаті ведення діяльності підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності підприємства та одержання бажаного фінансового результату важливим є проведення аналізу ефективності використання основних засобів та дослідження факторів, які впливають на їх зміну.

Показники, що відображають ефективність використання основних засобів визначаються як співвідношення одержаних фінансових результатів організації та

вартості основних засобів, що брали участь у досягненні цих результатів. Завдяки проведенню аналізу показників ефективності використання основних засобів можна оцінити продуктивність використання наявного обладнання, машин, транспортних засобів і чи достатньо підприємство ними забезпечене.

Для проведення узагальненої оцінки ефективності використання підприємством наявних основних засобів використовують наступні показники:

- фондівдача;
- фондомісткість;
- рентабельність основних засобів;
- фондоозброєність.

Одним з найважливіших показників, що дає узагальнену характеристику щодо ефективності використання основних фондів є фондівдача. Даний показник розраховується як відношення виручки від реалізації та середньорічної суми основних фондів. Тобто, фондівдача відображає скільки реалізовано продукції на кожную гривню фінансових ресурсів, що вкладено в основні засоби.

Підвищення значення фондівдачі можливе за рахунок забезпечення 100%-го завантаження обладнання чи продажу тих основних засобів, що не використовуються підприємством.

Наступним узагальнюючим показником ефективності використання основних засобів є фондомісткість, який характеризує забезпеченість підприємства основними засобами. Ця величина зворотна до фондівдачі. Фондомісткість розраховується як співвідношення вартості середньорічної вартості основних засобів та обсягу продукції, що випускається чи виручки. Цей показник відображає вартість основних засобів на одну гривню виробленої чи проданої продукції.

Бажано, щоб розраховане значення фондівдачі мало тенденцію до збільшення, а фондомісткість, відповідно, до зменшення.

Не менш важливим показником, що характеризує ефективність використання основних засобів є рентабельність основних засобів. Даний показник розраховується як відношення розміру прибутку до середньорічної

вартості основних засобів. Таким чином, рентабельність основних засобів відображає розмір прибутку, що припадає на одиницю вартості основних засобів підприємства.

Також до показників ефективності основних засобів належить фондоозброєність. Даний показник розраховується як співвідношення середньорічної вартості основних засобів та середньооблікової кількості працівників підприємства. Фондоозброєність дозволяє оцінити рівень забезпеченості працівників підприємства основними виробничими засобами, до яких належать машини, обладнання, споруди та будівлі. Величина зазначеного показника відображає озброєність та продуктивність праці.

Розрахуємо розглянуті показники за 2018-2020 рр. в табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Аналіз ефективності використання основних засобів ТОВ “ЕСКРОС”

№	Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення (+/-)		Відносне відхилення (%)	
					2019/ 2018	2020/ 2019	2019/ 2018	2020/ 2019
Вихідні дані								
1	Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	1858,5	7914,9	6969,9	6056,4	-945	425,88	88,06
2	Чистий прибуток, тис. грн.	103,2	365,8	342,1	262,6	-23,7	354,46	93,52
3	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	2506,9	3584	6302,9	1077,05	2718,95	142,96	175,86
4	Середньорічна чисельність працюючих, осіб	5	6	6	1	0	120,00	100,00
Розрахункові показники								
5	Фондовіддача, грн. (р.1/р.3)	0,74	2,21	1,11	1,47	-1,10	297,89	50,07
6	Фондомісткість, грн. (р.3/р.1)	1,35	0,45	0,90	-0,90	0,45	33,57	199,71
7	Рентабельність основних засобів, % (р.2/р.3)	4,12	10,21	5,43	6,09	-4,78	247,94	53,18
8	Фондоозброєність, грн. (р.3/р.4)	501,38	597,33	1050,48	95,94	453,16	119,14	175,86

Проаналізувавши дані, що наведені в табл. 3.3, бачимо, що фондovіддача у 2019 році зросла на 147,94 %, а у 2020 році зменшилася на 49,93 %. Фондомісткість навпаки у 2019 році знизилася на 66,43 %, а у 2020 зросла на 99,71 %. Отже, 2020 році ситуація погіршилася.

Рентабельність основних засобів за аналізований період є доволі низькою, найбільше значення була у 2019 році і становило 10,21 %, а у 2020 році зменшилася в абсолютній величині на 4,78 %.

Фондоозброєність основних засобів має постійну тенденцію до зростання, що є позитивним. При цьому у 2019 році вона зросла на 19,14 %, а у 2020 році на 75,86 % у порівнянні з попередніми роками.

На заключному етапі проведемо аналіз впливу факторів на зміну фондovіддачі та рентабельності основних засобів за 2019-2020 рр.

Розрахунок впливу факторів на фондovіддачу із застосуванням прийому ланцюгових підстановок наведено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Факторний аналіз фондovіддачі підприємства

Підстановки	Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	Результативний показник	Вплив фактору
0	7914,90	3583,95	2,21	
1	6969,90	3583,95	1,94	-0,26
2	6969,90	6302,90	1,11	-0,84
Разом				-1,10

Отже, як бачимо фондovіддача зменшилася на 1,10 грн. за рахунок:

- а) зменшення виручки від реалізації на -0,26 грн;
- б) збільшення середньорічної вартості основних засобів на -0,84 грн.

Зменшення фондovіддачі відбулося за рахунок випередження зростання середньорічної вартості основних засобів над зростанням обсягу продажу. Тому резервами покращення фондovіддачі є збільшення виручки від реалізації та зменшення вартості основних засобів, що стосується тих, які підприємство з певних причин не використовує.

Також проведемо факторний аналіз рентабельності основних засобів способом ланцюгових підстановок в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Факторний аналіз рентабельності основних засобів підприємства

Підстановки	Чистий прибуток, тис. грн.	Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	Результативний показник	Вплив фактору
0	365,80	3583,95	10,21	
1	342,10	3583,95	9,55	-0,66
2	342,10	6302,90	5,43	-4,12
Разом				-4,78

За досліджуваний період рентабельність основних засобів зменшилася на 4,78 %. Вказана зміна відбувала за рахунок:

- а) зменшення чистого прибутку на -0,66 %;
- б) збільшення середньорічної вартості основних засобів на -4,12%.

Резервами збільшення вказаного показника виявлено збільшення величини чистого прибутку, а також, як і у випадку фондівіддачі, зменшення середньорічної вартості основних засобів.

Отже, на основі проведення аналізу основних показників ефективності використання основних засобів ТОВ “ЕКСРОС” можемо зробити наступний висновок. Досліджуване підприємство найефективніше використовувало наявні основні фонди у 2019 році, адже у цьому році розраховані показники мали найкращі значення, окрім фондоозброєності. Даний показник був найкращим у 2020 році і вказував на те, що у цьому році на 1 працюючого припадає 1050,48 тис. грн основних засобів, що на 453,16 тис. грн більше ніж у попередньому році.

Розрахунок впливу факторів на зміну показників фондівіддачі та рентабельності основних засобів дозволив виявити, що ріст середньорічної вартості основних засобів знизив фондівіддачу на 0,84 грн., а рентабельність на 4,12 %, тому підприємству рекомендовано оптимізувати структуру основних та продати частину основних засобів, які в найближчій перспективі підприємство не планує використовувати.

ВИСНОВКИ

Розглянувши організаційні, методичні та практичні особливості обліку основних засобів на підприємстві ТОВ “ЕСКРОС” та підсумовуючи одержані результати дослідження можемо зробити наступні висновки.

Дослідження економічної категорії “основні засоби” шляхом проведення аналізу праць науковців показало, що основними критеріями, що характеризують їх поняття є: матеріальність (наявність матеріально-речової форми); призначення (використовуються для використання в процесі виробництва, постачання, надання послуг чи здійснення адміністративних чи соціально- культурних функцій); строк корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він більше одного року); амортизаційність (здатність об’єкту основних засобів в процесі експлуатації поступово переносити свою вартість на витрати діяльності підприємства) тощо.

Вважаємо, що поняття “основні засоби” слід розуміти як матеріальні активи, які беруть участь в процесі виготовлення, постачання, надання послуг та здійснення інших функцій протягом тривалого періоду часу, а саме більше року або операційного циклу та переносять свою вартість на витрати підприємства у вигляді амортизації.

В ході дослідження було розглянуто різні ознаки класифікації основних засобів згідно наукової літератури та нормативних документів. Зокрема основними ознаками є: за галузями, за функціональним використанням, за призначенням та за джерелами. Розглянута класифікація основних засобів дозволить оцінити основні засоби підприємства, знайти можливі резерви підвищення ефективності їх використання та прийняти раціональні рішення щодо управління ними.

В роботі було розглянуто законодавчий, нормативний, методичний та організаційний рівні нормативно-правового регулювання основних засобів. Встановлено, що основними нормативно-правовими документами обліку основних засобів є: П(С)БО 7 “Основні засоби”, Податковий кодекс України, М(С)БО 16 “Основні засоби”, Господарський кодекс України тощо.

Встановлено, що для своєчасного відображення в обліку інформації про наявність і рух основних засобів необхідна правильна організація бухгалтерського обліку. Для цього підприємству рекомендується затвердити Наказу про облікову політику. Один з розділів даного документа присвятити обліку основних засобів та прописати наступне: обліковою одиницею обліку основних засобів є конструктивно відокремлений предмет, що призначений для виконання певних самостійних функцій; термін корисного використання об'єктів основних засобів відповідає термінам, що представлені в Податковому кодексі України; підприємство використовує для нарахування амортизації прямолінійний метод; проведення переоцінки основних засобів слід здійснювати у випадку, якщо залишкова вартість основних засобів відрізняється від справедливої вартості на 10 %; ліквідаційна вартість об'єкта основних засобів встановлена на рівні нуля.

На підприємстві для організації первинного обліку основних засобів використовуються типові форми первинних документів затверджені наказом Міністерства статистики України “Про затвердження типових форм первинного обліку”.

Синтетичний облік основних засобів підприємство веде на рахунках 10 “Основні засоби”, 15 “Капітальні інвестиції”, 13 “Знос основних засобів” та складає відповідні типові кореспонденції рахунків. Інформація про основні засоби ТОВ “ЕСКРОС” також розкривається у Балансі форми №1-м. Ведення аналітичного обліку відбувається у розрізі інвентарних об'єктів.

На об'єкти основних засобів підприємство щомісячно нараховує амортизацію за прямолінійним методом. В процесі експлуатації основні засоби потребують проведення капітального та поточного ремонту. При цьому витрати, які призводять до збільшення майбутніх економічних вигод належать до витрат на поліпшення основних засобів та обліковуються на рахунку 15 з наступним їх відображенням на рахунку 10. А витрати, що здійснюються для підтримки об'єкта в робочому стані і не змінюють первісно визначену суму майбутніх економічних вигод від його використання списують на витрати звітного періоду.

Проведення аудиту основних засобів необхідне для встановлення достовірності та об'єктивності відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності інформації про їх наявність, стан та рух. Ефективність проведеного аудиту залежить від ступеня інформаційного забезпечення, досконалості розробленої програми аудиту та якості проведених процедур.

При аналізі наявності, складу та руху основних засобів виявлено, що у складі основних засобів відбулися значні структурні зміни. Зокрема найбільшу питому вагу у складі основних засобів у 2019 році займали транспортні засоби (41,12 %) та машини та обладнання (39,78 %), тобто його активна частина. Проте у 2020 році найбільшу частку займають будівлі та споруди (39,35 %), які належать до пасивної частини.

Розрахований коефіцієнт оновлення має тенденція до зменшення у 2019 році на -0,3897, а у 2020 на -0,1414. Оскільки коефіцієнт оновлення випереджає коефіцієнт вибуття то це означає, що оновлення основних засобів відбувається за рахунок придбання нових об'єктів, а не заміни старих. Коефіцієнт заміни у 2020 році зменшився на -0,1208 що є негативним. Щодо коефіцієнту зносу, то за 2018-2020 рр. спостерігається негативна тенденція до його збільшення. Проте така тенденція не є критичною, адже найбільше його значення на підприємстві було у 2020 році і становило 0,23, а це менше умовного нормативного значення 0,5. Розрахований коефіцієнт придатності у 2020 році в порівнянні з попереднім покращився і за всі роки перевищує нормативне значення 0,5. Вважаємо, що для покращення умов функціонування підприємства слід приділити увагу інтенсивному оновленню активної частини основних засобів.

Проведений аналіз ефективності використання основних засобів здійснювався шляхом розрахунку таких показників як: фондоддача, фондомісткість, рентабельність основних засобів та фондоозброєність. Їх розрахунок показав, що найкраща ситуація стосовно використання основних засобів ТОВ "ЕСКРОС" була у 2019 році. Так, фондоддача в цьому році показала, що на 1 грн. виручки від реалізації припадає 2,21 грн. основних засобів, фондомісткість, що на 1 грн. основних засобів припадає 0,45 грн. виручки від

реалізації, а рентабельність становила 10,21 %. Щодо фондоозброєності, то за досліджуваний період зазначений показник має тенденція до зростання і у 2020 році становила 1050,48 грн. на одного працівника.

Також було проведено розрахунок впливу факторів на такі показники ефективності використання основних засобів як фондівіддача і рентабельність основних засобів, які у 2020 році знизилися. Така зміна пояснюється швидшим зростанням середньорічної вартості основних засобів ніж виручки від реалізації та суми чистого прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник. Житомир: Рута, 2001. 224 с.
2. Бланк І. А Словник-довідник фінансового менеджера. Київ: Ніка-Центр, 2007. 480 с.
3. Михайлов А. М. Основні засоби: визначення та класифікація. Вісник СДАУ. 2001. Вип. 1(10). С. 156–159.
4. Коваленко О. В., Громова І. В. Напрями підвищення ефективності використання основних фондів підприємства. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. Вип. 7. С. 20–27.
5. Завадський Й. С. Економічний словник. Кондор, 2006. 356 с.
6. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. 566 с.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” від 27.04.2000. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
8. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF5H901V.html.
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 “Основні засоби”. URL: www.minfin.gov.ua/document/92427/МСБО_16.pdf
10. Господарський кодекс України : Відомості Верховної Ради України, 2003. № 18–22. Ст. 144
11. Жадан Т. А. Економічна сутність основних засобів підприємства: обліковий аспект. Глобальні та національні проблеми економіки : електронне наук. видання. 2015. Вип. 8. С. 1112-1116. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/233.pdf>
12. Яковишина Н. А. Теоретичні основи обліку основних засобів. Молодий вчений. 2018. № 5(2). С. 779-782
13. Мішура В. Б. Еволюція поняття, класифікація та економічна сутність основних засобів. Науковий вісник ДГМА. 2017. №2. С. 148-155.

14. Джеджула В. В. Сутність поняття “основні засоби”. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. № 4. С. 127-131.
15. Гевлич Л., Бабій М. Облікова політика щодо основних засобів як фактор підвищення ефективності управління. Економіка і організація управління. 2019. № 2 (34). С. 75-82.
16. Радіонова Н. Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів. Ефективна економіка. 2015. № 9. URL: <http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvnaekonomika&s=ua&z=4548>
17. Щирська О. В. Облік і внутрішній контроль амортизації основних засобів: теорія і методологія: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами діяльності)”. Національна академія статистики, обліку та аудиту. Київ, 2013. 20 с. URL: <http://mydisser.com/ua/catalog/view/14010.html>
18. Гарасим П. М., Приймак С. В., Гарасим М. П. Організація обліку і звітності : Навчальний посібник – Львів : “Українські технології”, 2012. 330 с.
19. Олейник Г. Витрати на поліпшення основних засобів і їх облік в акціонерних товариствах. Бізнес (Бухгалтерія). 2000. № 34. С.106-108.
20. Нагорний О. К. Облік ремонтів і поліпшень власних основних засобів. Баланс. 2019. № 11. С. 9-19.
21. Столяр Л. Г. Особливості обліку поточного та капітального ремонту основних засобів. Економіка. Управління. Інновації. Серія : Економічні науки. 2016. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2016_2_29
22. Світлична О. С. Облік витрат на ремонт та поліпшення основних засобів. Управління розвитком. 2014. № 15. С. 151-154. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_15_70
23. Плахтій Т. Ф. Облік витрат на ремонт та модернізацію основних засобів: бухгалтерські та податкові наслідки. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. № 4. С. 108-116. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2017_4_12

24. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.2003 р. № 561. Нормативно-правове забезпечення бухгалтерського обліку в Україні. К.: ННЦ “ІАЕ”, 2012. 636 с. с. 483-495.
25. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017р. № 2258-VIII. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>
26. Подолянчук О. А., Химич Г. М. Методика та аналіз аудиту основних засобів. URL : <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/794.pdf>.
27. Аудит: методика і організація : навч. посібник / [Н. І. Гордієнко, О. В. Харламова, Ю. І. Мізік, О. О. Конопліна]. Харків, 2017. – 319 с.
28. Бондаренко Н. М. Аудит основних засобів на промисловому підприємстві/ Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2019. № 1. С. 46-52. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2019_1_11
29. Жолнович Т. І. Особливості проведення аудиту основних засобів/ Електронний архів наукових публікацій. 2012. № 30. С. 59–61. URL: <http://studentbooks.com.ua/content/view/132/39/http://ena.lp.edu.ua:8080/xmlui/bitstream/handle/ntb/5057/30.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
30. Томчук В. В., Лесік Є. С. Сучасні аспекти аудиту основних засобів. Економіка і організація управління. 2018. Вип. 4. С. 100-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eiou_2018_4_12
31. Тимошенко М. М., Бразілій Н. М. Організація і методика аудиту основних засобів. Економіка та держава. 2011. №24. С. 104-109. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2009_24/articles/20_Brasiliy_Timoshenko.pdf
32. Гнатенко Є. П. Алгоритм аналізу основних виробничих засобів на підприємстві. Тернопіль: Економічна думка, 2016. С. 99-105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2016_26%281%29__16
33. Єршова Н. Ю., Портна., О. В. Аналіз господарської діяльності. Теорія і практикум : навч. посіб. Львів, 2015. 312 с.

34. Кандиба К. О. Аналіз ефективності використання основних засобів. Управління розвитком. 2014. № 3(166). С. 12-14.
35. Мулик Т. О. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 288 с.
36. Рзаєв Д. О., Рзаєва С. Л. Основні засоби підприємства: аспекти та аналіз ефективності використання. Моделювання та інформаційні системи в економіці. 2015. № 91. С. 235-246.
37. Гнатенко Є. П. Алгоритм аналізу основних виробничих засобів на підприємстві. Економічний аналіз: зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет. Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», Тернопіль, 2016. Том 26. № 1. С. 99-105.
38. Солов'єва Н. А Медведева Е. А. Аналіз основних засобів і ефективності їх використання. Красноярск: Краснояр. держ. торг.-екон. ін-т., 2006. 53 с.
39. Панасенко А. П. Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку. Держава та регіони. 2008. №3. С.407-410.
40. Подолянчук О. А., Химич Г. М. Методика і аналіз аудиту обліку основних засобів. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. 2012. №4 (70). С. 76–80.
41. Чорна І. О. Ефективність використання основних виробничих фондів та розробка пропозицій щодо її поліпшення. Держава та регіони. 2016. № 2. С. 212-215.

Додаток А

Додаток 1
до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ суб'єкта малого підприємництва

Підприємство

Дата (рік, місяць, число)

Товариство з обмеженою відповідальністю "Ескрос"

за ЄДРПОУ

Територія ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

за КОАТУУ

Організаційно-правова форма господарювання колективна

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Оптова торгівля хімічними продуктами

за КОДУ

Середня кількість працівників, осіб

5

за КВЕД

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Шухевичів, буд. 47, кв. 76, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76018 0997431159

КОДИ		
2019	1	1
		2610100000
		240
		46.75

1. Баланс на 31.12.2018 р.

Форма № 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби	1010	0	2439.3
первісна вартість	1011		2506.9
знос	1012	()	(67.6)
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	0	2439.3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		114.9
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		140.6
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		220.4
Витрати майбутніх періодів	1170		5.6
Інші оборотні активи	1190		391.2
Усього за розділом II	1195	0	872.7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	0	3312

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		15
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		103.2
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	0	118.2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615		854.5
розрахунками з бюджетом	1620		33.2
у тому числі з податку на прибуток	1621		22.7
розрахунками зі страхування	1625		2.9
розрахунками з оплати праці	1630		10.5
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		2292.7
Усього за розділом III	1695	0	3193.8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	0	3312

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2018

Форма № 2-м

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1858.5	
Інші операційні доходи	2120	.4	
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1858.9	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1733)	()
Інші операційні витрати	2180	()	()
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1733)	(0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	125.9	0
Податок на прибуток	2300	(22.7)	()
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	103.2	0

Керівник

Головний бухгалтер

Худяк Оксана Дмитрівна

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Додаток Б

Додаток 1

до Національного положення (стандарту)

бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність"

(пункт 5 розділу 1)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "Ескрос"

Територія ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання КОЛЕКТИВНА

Вид економічної діяльності Виробництво інших хімічних продуктів, н.в.г.у

Середня кількість працівників, осіб 6

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон вулиця Шухевичів, буд. 47, кв. 76, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76018

Дата(рік,місяць,число)

за СДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2020	01	01
42215039		
2610100000		
240		
20.59		

0997431159

І.Баланс на 31 грудня 2019 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	2,2	8,7
первісна вартість	1001	2,4	9,3
накопичена амортизація	1002	(0,2)	(0,6)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	461,9
Основні засоби :	1010	2 437,1	3 961,0
первісна вартість	1011	2 504,5	4 663,4
знос	1012	(67,4)	(702,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 439,3	4 431,6
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	114,9	720,9
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	1 000,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	140,6	497,8
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	220,4	54,1
Витрати майбутніх періодів	1170	5,6	10,5
Інші оборотні активи	1190	396,2	564,4
Усього за розділом II	1195	877,7	2 847,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	3 317,0	7 279,3

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	15,0	715,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	103,2	469,0
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	118,2	1 184,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	120,5	588,5
розрахунками з бюджетом	1620	33,2	84,6
у тому числі з податку на прибуток	1621	22,7	80,3
розрахунками зі страхування	1625	2,9	2,5
розрахунками з оплати праці	1630	10,5	9,3
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 031,7	5 410,4
Усього за розділом III	1695	3 198,8	6 095,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	3 317,0	7 279,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7 914,9	1 858,5
Інші операційні доходи	2120	1,3	0,4
Інші доходи	2240	3,1	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	7 919,3	1 858,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3 786,5)	(1 733,0)
Інші операційні витрати	2180	(3 686,7)	(-)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(7 473,2)	(1 733,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	446,1	125,9
Податок на прибуток	2300	(80,3)	(22,7)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	365,8	103,2

Керівник

Головний бухгалтер

Худяк Оксана Дмитрівна
(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

Додаток В

Додаток І
до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 25
«Спрощена фінансова звітність»
(пункт 5 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

		КОДИ		
		2021	01	01
Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЕСКРОС"	за ЄДРПОУ	42215039	
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА	за КОАТУУ	2610100000	
Організаційно-правова форма господарювання	колективна	за КОПФГ	240	
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля хімічними продуктами	за КВЕД	46.75	
Середня кількість працівників, осіб	6			
Одиниця виміру:	тис. грн з одним десятковим знаком			
Адреса, телефон	вулиця ШУХЕВИЧІВ, буд. 47, кв. 76, м. ІВАНО-ФРАНКІВСЬК, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 76000		0502470401	

1. Баланс на 31.12.2020 р.

Форма N 1-м		Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1.9	0.1
первісна вартість	1001	2.6	2.6
накопичена амортизація	1002	(0.7)	(2.5)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	461.9	
Основні засоби:	1010	3966.4	6147.1
первісна вартість	1011	4670.1	7935.7
знос	1012	(703.7)	(1787.6)
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	4430.2	6148.2
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	726.2	341.5
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1000	4.8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135		5.1
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	547.8	262.2
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	54.1	20
Витрати майбутніх періодів	1170	5.9	21.9
Інші оборотні активи	1190	559.4	478.5
Усього за розділом II	1195	2893.4	1134
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	7323.6	7282.2

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	715	715
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	468.2	810.4
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	1183.2	1525.4
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	588.5	2371.8
розрахунками з бюджетом	1620	84.7	128.6
у тому числі з податку на прибуток	1621	80.3	75.1
розрахунками зі страхування	1625	2.5	4.8
розрахунками з оплати праці	1630	9.3	17.4
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	5455.4	3234.2
Усього за розділом III	1695	6140.4	5756.8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	7323.6	7282.2

2. Звіт про фінансові результати

за Рік 2020 р.

Форма N 2-м

Код за КУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6969.9	7914.9
Інші операційні доходи	2120	470	1.3
Інші доходи	2240		3.1
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	7439.9	7919.3
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(920.3)	(554.5)
Інші операційні витрати	2180	(6102.4)	(6919.1)
Інші витрати	2270	()	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(7022.7)	(7473.6)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	417.2	444.7
Податок на прибуток	2300	(75.1)	(80.3)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	342.1	365.4

Керівник

Головний бухгалтер

ХУДЯК Оксана Дмитрівна

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)